

Bu Bir Yangın Yazısı
Değil, 'Seçim' Yazısı 3

Kamu emekçisi kadınlar
bu taslağa sığmaz! 5

Okullar açılsın, koruma
sistemi kurulsun,
sendikalar göreve! 12

Kadın bedeni üzerinden
şekillenen beslenme
tartışmaları 20

İÇİNDEKİLER

Bu bir yangın yazısı değil, 'seçim' yazısı.....3	Fulya Alikoç
Kamu emekçisi kadınlar bu taslağa sığmaz!.....5	Satı Burunucu
Eğitim emekçisi kadınlar TİS'i değerlendirdi.....6	Duygu Erdoğan
Hiç durmadan emekçilerle buluşmamızın sonucu.....6	Songül Keşkek
Bir kız öğrenci yurdu, mescit odası ve ortak hikayelerimiz.....7	Evin Turgut
İyi ki kadın dayanışması var... ..8	
İşyerindeki tacize karşı tek güvencemiz birliğimiz...8	Mevhibe Akdeniz
Eller aya biz yaya.....9	Filiz Gür
Afgan kadınların ağır yaşam koşullarına karşı umudu....10	E.Ava
Afgan göçü: Yaşamak için ölümü göze almak....11	Ebru Yiğit
Okullar açılın, koruma sistemi kurulsun, sendikalar göreve.....12	
Diplomalar raflarda tozlanıyor.....14	Yasemin Özdemir
Kahreden soru: İş bulabildin mi?.....14	
Biraz da bizim yüzümüz gülsün.....15	Songül Şensoy
Aylar var ki böyle gülmemişiz.....16	Adile Doğan
Kayıp işçisi kadınlar anlatıyor.....17	Berfin Güler
Ayşe niye tezgahını pazarın girişine açıyor.....17	Nursel Oktay - Hande Köse
Tatilimiz borçla, gözümüz mesai ücretinde.....18	Aliye Ceylan - Pinar Çetinkaya
Çeşme dolmuşu nerede acep.....18	
Müziyen Nehir'in bağlaması ekmeke parası getirmiyor 19	
Biz kadın işçilerin talepleri sözleşmede yer almalı.....19	
SAĞLIK.....20	
SINIRLARIN ÖTESİNDE.....21	
Okullar mutlaka açılmalı.....22	Bahar Polat
Okullar açılmazsa çocuklar kayıp yaşayacak...22	Ebru Yiğit - Adem Kara
MEKTUBUMUZ VAR 23	
Bolşevik mücadelenin durmak bilmeyen kalbi.....24	Hilal Tok

EVİMİZ YANARKEN NE YAPACAĞIZ?

Marmaris'in bir köyünde, yangınla kavranan evinin savrulmuş külü hala kırpıklarında duran bir köylü kadın ağlayarak anlatıyor: "Evim, hayvanlarım, bahçem gitti, köyüm toprağım zeytinim gitti, ormanın kurdu kuşu, ağacın dalı kökü gitti, bir kuru canım kaldı geriye, bu yoklukta onu nereye sığdırayım ben şimdi!" Nicedir, bizi bir kuru can bırakmaya yemin etmiş gibi davranan bir iktidarın sultanı altında ülke. Memleket kelimesinin gerçek anlamıyla yanıp yıkılıyor, şehirlerin üstünden geçiliyor, doğa talan ediliyor, kaynaklara çökülüyor, toplum lime lime ediliyor, istilacı bir işgal ordusunun geride bıraktığı enkaz gibi, her gün yeni bir felaketin ardından çığırımız yanıyor. Ve her gün, bu felaketleri önlemekle yükümlü olanlar yüzlerinde çığ sırıışları, dillerinde çığ cümleleri ile bir yaralı parmağa merhem olmadıkları gibi, elinde merhemle koşanın kolunu kesiyorlar. Bitten, aklıktan, sıtmadan betenler...

Temiz bir delirmenin eşliğindeyiz. Öfke burnumuzda alev alev. Yardım çığlıkları sosyal medyada büyüyor, işçi servisinde, otobüste, evlerde, parklarda herkesin dilinde "Ne olacak böyle..." cümleleri. Olan biteni omuzlara çöken ağır bir usança seyredip, "Birileri bir şeyler yapsa" diyerek bekleyen çok. Çaresizlik duygusu bir ağaçtan diğerine atlayan, müdahale etmedikçe her yeri yangın yerine çeviren ateş gibi. Söylenmekten, kendisinden gayri herkese sorumluluk yüklemekten başka bir şey yapmayanlar bu ateşi bir başkasının ruhuna sıçrayıp yangını büyütüyor.

Burada bir duralım. Bu yangına benzin değil, su taşımak için sorumluluklarımız olduğunu bir kere daha, altını çizerek söyleyelim.

Sevgili kız kardeşimiz; Olan biteni sanki bir felaket filmi gibi izlemek zorunda bırakıldığımız hayat, seni sadece bir kuru cana çevirmek isteyenlerce elinden alınıyor. Yarın bir kadın cinayetinde, olmadı bir iş kazasında, değilse depremde, yangında, selde, o değilse tren kazasında, "makbul vatandaş" değilse bir nefret cinayetinde, önlenmeyen bir katliamda... Canının da yarımının da bir değeri olmadığı kafana vura vura anlatılıyor.

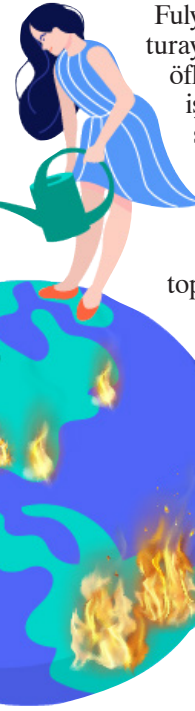
Öfkeleniyoruz. Lakin, öfke, ancak örgütlü bir gücün bir parçası olursan işe yarar. Değilse, çaresizliğin acı derin bir kuyu gibi çeker de çeker içine.

Düşün ki evin yanıyor, ne yaparsın? Canını kurtarmaya çalışırken bir yandan da eline geçen her şeyle o yangını söndürmeye çalışsın. Seninle birlikte o yangını söndürmeye gelenler oldukça, kendiliğinden organize olur, daha güçlü savaşsın alevlerle. Hele bir de deneyimi, elinde yangını söndürmek için alet edavatı, benzer yangınlarda canı tehdit altında olanla irtibatı olanlarla birleşirsen sadece kendi evinin yangını değil, ülkeyi kavuran yangını söndürenlerden olursun.

Evi yanan sensin kardeşim, evi yanan hepimiz. O yangını söndürecek olan biziz. Elinde yangını söndürmek için alet edavatı olan da örgütümüz, yangını söndürecek, yerine yeniden yaşam kuracak deneyim örgütlülüğümüzde.

Bu iktidar, ülkeyi her anlamda talan ederken kendi gücümüze, birlikteliğimize kazandıracağına olan güvenimizi yerle bir etmek için her şeyi yapıyor. "Ben ne yapabilirim ki?" diyecek zamanda değiliz, evimiz yanıyor. Ya yangını seyredenlerden olacaksın, ya da söndürmek için elinde avucunda ne varsa seferber edenlerden. Başka seçenek yok.

Ekmeke ve Gül dergisinin bu sayısı, evleri yanarken gücünü birleştiren, yangına hep birlikte su taşıyan sorumluları da işaret etmekten çekinmeyen kadınların yazılarıyla dolu. Şiddetten istismara, işyerindeki sorunlardan toplu iş sözleşmesi süreçlerindeki taleplere, eğitim sorunundan spora, sağlıktan tarihe memleketin ve dünyanın tüm gündemlerine dair sözü olan, öfkelerini ancak birlikte büyütürse olan biteni değiştireceğini bilerek Ekmeke ve Gül'de buluşan kadınların sesi var sayfalarımızda.

Fulya Alikoç, her musibette faturayı halka kesenler kadar, her öfke patlamasında "sandığı" işaret edip insanları hareketsizliğe iten ana muhalefete de bir çift lafımız olduğunu hatırlatıyor.

Ağustos ayı itibarıyla farklı işkollarında başlayan toplu iş sözleşmesi sürecine kamu emekçisi ve metal işçisi kadınların değerlendirilmeleriyle bakıyoruz.

İşyerinde, yurttan, mahallede... Şiddet gördüğümüz her yerde, bu şiddeti yaratan koşulları değiştirme gücümüzü nerede bulabileceğimizin somut örneklerini ve dayanışma deneyimlerini yine dergimizde bulacaksınız.

Son bir ayın en yakıcı gündemlerinden biri olan Afgan göçüne ilişkin tedavüle sokulan yalanlarla beslenen nefret ve düşmanlığa karşı, konuya nasıl bakmamız gerektiğini anlatan yazılarımız ve Afgan kadınların mesajları da dergimizde yer alıyor.

Çocuk istismarı her dönemin en yakıcı sorunu. Peki neden işçilerin, yoksulların, emekçilerin çocuklarını istismara bu kadar açık hale getiren nedir? Ne yapmalı, somut taleplerimiz ne olmalı? Yüz yüze eğitimin başlaması talebinin neden hayati olduğunu tartışıyoruz.

Çorlu'dan Malatya'ya, Tuzla'dan İzmir'e farklı işkollarından kadın emekçilerin "ekmek ve gül" mücadelesinden deneyimler birbirine eklenerek bir bütünlük oluşturuyor.

Bugünkü mücadelemize ışık tutan kadınları anlatmaya devam ediyoruz. Konkordiya Samoilova'nın hayatı kararlılığın, direncin ve örgütlülüğün değiştiriciliğinin bir örneği.

Yangının küllerinden yeni bir hayat doğması için üzerimize düşen çok iş var. Yangın ateşini ancak öfkemizi ve mücadele azmimizi küllendirmeden söndürebileceğimizi bir kez daha hatırlatarak, daha güzel günlerde buluşmak üzere iyi okumalar diliyoruz.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Sunu görsel: Ekmeke ve Gül (Görseller freepik) / Kapakta kullanılan fotoğraf: DHA

Günlük **EVRENSEL** Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık
Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat
Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2
K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ
İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62

Bu bir yangın yazısı değil, 'seçim' yazısı

Fulya ALİKOÇ

Tek bir türün tüm yaşama egemen olduğu bir gezegende yaşıyoruz. İnsan türü olarak dünya üzerinde nasıl yaşanacağını biz belirliyoruz. Bu; yangınlar içinde kavrulan kuş çığlıklarını dinlediğimiz, alevlerden kaçan yaban keçisi yavrularını izlediğimiz, sırtında taşıdığı evi artan sıcakla tabuta dönen kaplumbağalara üzüldüğümüz bugünlerde sürekli tekrarlanan bir tespit. Çünkü yangınların çoğu insan kaynaklı; yangınları felakete dönüştüren küresel iklim değişikliği koşulları önemli oranda insan yaratısı.

Ancak, Bodrum, Milas, Marmaris, Manavgat'taki orman yangınlarında bu makul tespiti şüpheli kılan başka gerçekler yok mu? Mesela ineğini geride bırakmayı reddedip son ana kadar yaşam alanını terk etmeyeceğini beyan eden kadının sesindeki doğal kararlılık, bunun aksinin dayatılmasına duyduğu şaşkınlık. Ya da yanan evine gelen yetkililere 'İstemem sizin yapacağınız villayı, ormandan kaçan kurbağayı koynumda uyuttum ben' diye yolu gösteren kadının gözündeki can yangısı. Boyundan büyük alevlerin karşısında, korkuyla oraya buraya kaçışan bir tavşanı kurtarma telaşında bir adam silüeti.

YARATMADIĞIMIZ PİSLİĞİN YANGININDA YANARKEN

Bir yandan dünyayı mahvediyor, diğer yandan mahvettiğimiz bu gezegende diğer canlıları kurtarmak için kendi canımızı tehlikeye atıyor görüyoruz. Bu bir çelişki mi? Evet, nevi türümüze münhasır bir çelişki. Zira ne insan olan herkes aynı davranıyor ne de zaten

Doğayı yağmalayan, emeğimizi sömüren, bedenimizi yok edip varlığımızı hiçe sayan türümüzün sömürgenlerine karşı birleşmek, örgütlenmek ve aynı hedefe hep birlikte hareket etmek zorundayız.

davranışları aynı etki gücüne sahip. Mesela tam da yangın, sel, salgın gibi felaketleri körükleyen küresel iklim değişikliğine sebep olmada eşit değiliz. Dünya nüfusunun en zengin yüzde 1'i, 3 milyar 100 milyon yoksul insanın sebep olduğu en az iki katı kadar karbon kirliliği yaratıyor. Yani yarım dünya bir araya gelse dünyanın en zenginlerinin ancak yarısı kadar doğaya zarar verebiliyor. Peki, bu nasıl olabiliyor? Zenginler dış fırçalarla musluğu kapatmadığı için değil elbet; o yoksullara has bir vicdan yükü. Ayrıca 3.1 milyar insan olarak duşuydu çöpüydü yarattığımız tüm kirliliği toplasan tüm karbon salınımının yüzde 7'si yapıyor. En zengin yüzde 10, toplam kirliliğin yüzde 52'sini üretiyor. Evet; aşırı kirlilik üretiminden onlar sorumlu. Çünkü varlıkları aşırı meta üretimine bağlı. Zira üretimin insan ihtiyaçlarını karşılamak için değil sürekli daha yüksek kâr elde etmek için yapıldığı kapitalist sistemde yaşıyoruz. Bu sistem 'Hepimiz insanız' gerçeğini ikiye bölüyor. Onlar patronlar, biz emekçiler. Ama bu kapitalist üretim biçiminin ekonomik, sosyal, siyasal ve çevresel tüm yıkımını biz yaşıyoruz.

KARAR, TERCİH, SEÇİM BİZİM Mİ?

Bunda biz emekçilerin, halkın payı ne peki? Güvercinlik'teki Pina yarımadasının yanan çamlarını imara açıp lüks oteller inşa etmek, Bodrum-Milas sahil

hattındaki Kızılçam ormanlarının arasına termik santiral yapıp, sonra bunu özelleştirip özel şirketlere peşkeş çekmek, THK'nin yangın söndürme uçaklarını ıskartaya çıkarıp günlüğü 1.3 milyona 3 tane Rus uçağı kiralamak, son üç yılda en az 17 bölgede kıyılar, ormanlar, mera- lar hakkında acil kamulaştırma ve özelleştirme kararnamele- ri yayınlamak, doğal varlıkları maden, turizm ve inşaat şirketlerinin yağmasına açmak... Bu kararları yerli köylüler, orman işçileri ya da turizm emekçileri mi aldı? Tabi ki hayır!

Pandemi boyunca üç kuruşluk Kısmi Çalışma Ödeneğine kanaat etmek, nakdi ücret desteğine yüz eğmek, evine, aile bireylerine virüs bulaştırma pahasına salgın ortasında çalışmak, borç eritmek için mesaiye kalmak, sipariş yağdığında günde 12-16 saat işe koşulup sipariş olmadığında ücretsiz izin kızığına çekil-

mek, yeri geldiğinde 'hırsızlık, ahlaksızlık' bahanesiyle Kod 29'la, Kod 46'yla işten atılmak, us- tabaşıya, vardiya amirine boyun eğip tutanak yememek için tuvalete bile gitmemek... Bunlar işçilerin tercihi mi? Elbette değil!

Peki ya şiddetin ortadan kalkması

Fotoğraf: Elizaveta Guba/Duch!

için devletleri her alanda yükümlü kılan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek, her gün öldürülen kadınların katillerine mahkemelerde tahrik indirimi vermek, salgınla mücadele kisvesi altında şiddet failleri Ceza İnfaz Yasasıyla sokağa salmak, çocuk istismarcılarına evlilik yoluyla af getirmek, yeni yargı kanunuyla cinsel suçlarda delil şartı aramak... Tüm bunlar biz kadınların seçimi mi? Asla!

CUMHUR İLE MİLLET: TEK SINIF, İKİ İTTİFAK

Ama ortada bir seçim olduğu da muhakkak. Ormanlar, meralar, kıyılar hakkında, köylüler ve işçiler hakkında, çocuklar ve kadınlar hakkında tüm bu kararları alanlar seçimle yönetime geldi. Bir metreküplük bir sandık içine attığımız küçük bir zarf. İçinde kat kat katlayıp sığdırdığımız bir kağıt parçası. Üzerindeki siyasi parti logolarına bastığımız "tercih" mührü. Havamıza, suyumuzla, denizimize, toprağımıza, emeğimize, bedenimize, hayatımıza ve geleceğimize dair tüm tercihlerimizi yapmış olduk, öyle mi? Hem de bu denli hızlı değişen bir dünyada bunu 4-5 yılda bir yaparak! Hem de bir yanda güç kaybettiği için MHP ile ittifak yapan AKP, öbür yanda güç kazanamadığı için İYİP ile ittifak

yapan CHP arasında kutuplaştırılarak!

Tek Adam ve iktidar sözcüleri "Mühür bizde Süleyman biziz" diyor; halk zararına, yandaş şirketler çıkarına her kararı anında resmîyete döküyor. Her biri bir işletme sahibi bakanlar, kamu kaynaklarıyla, ihalelerle şirketlerini ihya ediyor. İktidar yanlısı cemaatler kadınların ruhsal ve bedensel varlığına şer'i hudutlar çizmeye kalkıyor. Tüm bunları şaibeli sandık sonuçlarını işaret edip "milli irade" diyerek haklı çıkarmaya çalışıyor.

Öte yandan ana muhalefet, geleceğim yok diyen gence 'sandık' diyor, açım diyen işsize 'sandık' diyor, yetmiyor diyen işçiye 'sandık' diyor, borç gırtlakta diyen esnafa 'sandık' diyor, öldürülüyorum diyen kadına 'sandık' diyor. "Bekle," diyor; "ben iktidar olana dek işsizliğe, geleceksizliğe, borçluluğa, şiddete, cinayete katlan" diyor. Halkta, 4-5 yılda bir iktidarını onaylatmaktan başka bir ehil görmemek bakımından Cumhuriyet ile Millet farksızlaşıyor. Bu düzeni değiştirebilecek güçte örgütlü bir halk hareketi istememekte aynı saftalar. Tıpkı iktidar gibi, işçinin grevini, üniversitenin direnişini, hak arayışı için sokağa çıkmanın eylemini kendi "demokrasi" parantezinden uzaklaştırarak anti-demok-

ratikleştiriyor. Son tahlilde ikisi de burjuvazinin siyasetini temsil ediyor; parlamenter ya da faşist biçimleriyle burjuva demokrasisini/diktatörlüğünü kendine program ediniyor.

SANDIK MÜCADELENİN BİR UĞRAĞI OLABİLİR, SON DURAĞI ASLA!

Erken, baskın ya da zamanında seçim tartışmalarının gündemden düşmediği ve bunlara türlü felaketlerin eşlik ettiği böylesi tarihi bir dönemde kendimize sormamız gereken sorular var. Orman yanarken, grev yasaklanırken, üniversiteye kayyum atanırken, ağaçlar kesilip taş ocakları kurulurken, memleketin her bir köşesinde cansız kadın bedenleri bulunurken sandığı bekleyebilir miyiz? Enerjinin nasıl üretilip tüketileceği, doğayla insanın nasıl ilişkileneceği, köylünün çiftçinin toprakla ne yapacağı, işçinin nasıl çalışacağı, ne kadar kazanaacağı, kadının hangi haklara sahip olacağı gibi yaşamsal kararlara sadece "tercih" mührü vurarak katılabilir miyiz? Her şey bir yana, sadece bir buçuk yıldır pandemide yaşadığımız tüm sorunları ve aklımızdaki çözümleri bu altı harfli mührün kağıt üzerinde bıraktığı ize sığdırabilir miyiz? Sorunlarımız çeşitlenirken, artık daha fazla konuda çözüme ih-

tiyaç duyarken tercihlerimizin aynı sınıfı temsil eden bu iki ittifaka indirgenmesini kabullenebilir miyiz? Özcesi çözümünü dayatan tüm bu sorunlara patronların kurduğu, desteklediği, finanse ettiği siyasi partilerle, artık burjuva demokrasisi ile yanıt verebilir miyiz?

Nasıl ki işveren işçinin çıkarlarını temsil edemez, THK'yi özelleştiren bir devlet yanan ormanları söndüremez, "Kadın erkek eşitliğine inanmıyorum" diye buyuran bir siyasi iktidar şiddeti önlemez. Emperyalistlerle diploması, devlette bürokrasi, kadrolaşmada liyakat vaatleriyle oy isteyen bir burjuva muhalefet de halk demokrasisini tesis etmez. Erken de olsa, baskın da olsa, 2023'te de olsa seçime az zamanımız, çok yolumuz var. Doğayı yağmalayan, emeğimizi sömüren, bedenimizi yok edip varlığımızı hiçe sayan türümüzün sömürgecilerine karşı birleşmek, bulunduğumuz her alanda örgütlenmek ve aynı hedefe hep birlikte hareket etmek zorundayız. Aksi takdirde seçim, bizi sömürecek olanları seçme özgürlüğünden ibaret kalır; oysa bize kendimizi seçmek, hep birlikte yönetmek yaraşır. Sandık örgütlü gücümüzün bir ölçütü, mücadelemizin bir uğrağı olabilir, son durağı asla!

KAMU-SEN VE MEMUR-SEN'DEN İNCİLER:

Kamu emekçisi kadınlar bu taslağa sığmaz!

Satı BURUNUCU
Tüm Bel-Sen MYK Üyesi

3 buçuk milyona yakın kamu emekçisi ve 2 milyonu aşkın kamu emeklisi için 2022-23 yıllarını kapsayacak toplu sözleşme süreci 2 Ağustos'ta başladı. Kamuda kadın emekçilerin istihdam oranının kimi işkollarında yüzde 60'a ulaştığı düşünülürse, kadın emekçilerin taleplerinin yer almadığı bir toplu sözleşme düşünülemez, düşünülmemesi gerekir.

Kamu hizmetleri büyük ölçüde piyasalaştırılırken kamu emekçilerinin çalışma koşulları ağırlaştı, esnek çalışma ve performans uygulamalarıyla sömürü büyürken ücretler düştü, kadın emekçiler açısından ayrımcılık da arttı: Görevde yükselmek, yönetici kadrolarda görev almak -istisnalar dışında- söz konusu olmadığı gibi başta amir ve işveren temsilcileri olmak üzere, işyerindeki erkek emekçilerden, hatta hizmet alanlardan gelen baskı ve şiddet de arttı. Devlet memurluğunun parti memurluğuna dönüştüğü kamuda, yerel-merkezi işverenin ve tek adam yönetiminin safında hizaya geçmeyen kadın kamu emekçilerini, sözlü ya da fiziki cinsiyetçi saldırılarla yıldırımak hemen bütün işkollarında başvurulan bir yoldu.

Annelik ve aile bunca kutsanırken kreşler kapatılıyor, emzirme odaları açılmıyor, süt izni hakkı gasbediliyor, doğum izinleri gerekli süreyi kapsamıyor... Servislerin kaldırılması, yemekhanelerin, sosyal tesislerin kapatılması, pandemiyle birlikte online denetim yoluyla çalışma süresinin artık nerdeyse 24 saate yayılması da haliyle en çok kadın emekçileri etkiliyor.

Kamu emekçileri arasında işyerinden başlayan bölünmüşlük ve iktidar/işveren güdümlü sendikaların varlığı ve etkisi, durumu daha da ağırlaştırıyor. Ortak talepler, TİS masasına gereğince yansımıyor, mücadele ise ya sendikaların gündemi olmuyor ya da sözde kalıyor.

KONFEDERASYONLAR NE DİYOR?

Konfederasyonların taslaklarında ifade ettikleri talepler, kamu emekçisi kadınlara nasıl baktıklarının da açık ifadesi aslında.

KESK, bu TİS dönemi için de kamu emekçisi kadınların taleplerini açıkladı: İşe alımda, görevde yükselmede ve sendikal örgütlenmede ayrımcılık, mobbing ve şiddete karşı mücadele, İstanbul Sözleşmesi'nin feshini tanımama, ILO 190 sayılı sözleşmenin onaylanması, her işyerine kreş, 8 Mart'ın resmi tatil olması, nüfusu 50 bini aşan yerlerde sığınma evi açılması...

Kamu-Sen, toplu sözleşme metninde "kutsal aile" anlayışına vurgu yaparken, il dışı tayinlerinin açılmasını "aile birliği" için gündemleştirmiş, buna karşın kadın kamu emekçilerinin taleplerini "kadın çalışanlarımızın sorunları çözülsün" biçiminde tek satırla geçiştirmeyi tercih etmiş. Kadın kamu emekçilerinden "kadın çalışanlarımız" diye söz ediyor olmak TİS taleplerini görmemelerini de açıklıyor bir bakıma.

MEMUR SEN'DEN BİR İLK: HAYIR MI ŞER Mİ?

En çok üyeye sahip olan Memur Sen ise geçtiğimiz günlerde ilk kez, kadın üyelerinin taleplerini duyurdu.

Fotoğraf: MA

Genel Başkan Ali Yalçın'ın paylaştığı bir videoda "doğum izinlerinin artırılması, doğum sonrası iş ve aile uyumu için yarı zamanlı çalışma, sosyal destek ödemelerinin güncellenmesi, kreş" talepleri dile getiriliyor. Memur-Sen Kadın Kolları Başkanı Sıdıka Aydın videodaki son konuşmacı olarak, "iş ve aile uyumuna ve analık haklarına kavuşmak istediklerini" son söz olarak söylüyor.

Memur Sen'in kadın emekçilerin taleplerine yer vermiş olması bir gelişme midir peki? Taleplerin içeriğine, uzun zamandır yürüttüğü tartışmalara, düzenlediği panellere, yayınladığı raporlara bakmak gerek.

İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması amacıyla ülke çapında kadınların mücadelede olduğu 14-16 Ağustos günlerinde, Memur Sen Disiplinlerarası Yaklaşım Aile Kongresi'ni gerçekleştirdi. Her fırsatta İstanbul Sözleşmesi'nin iptalini savunan Memur-Sen'in bu kongresinde elbette "kadın" ve "eşitlik" sözü geçmedi. "Ailenin korunması" adına kadınların fitratla ikna edilmesi ve toplumsal, geleneksel ve dini açılardan biçilen rollerle birlikte işyerinde de ezilmeye rıza göstermesi kongrenin temel vurgusuydu demek yanlış olmaz. Ardından "İki Değer: Kadın, Aile; İki Risk: İstanbul Sözleşmesi, 6284 Sayılı Kanun" başlıklı bir rapor yayınladı. Bir diğer etkinlikleri, "İş-aile hayatı uyumu bağlamında Covid-19 salgınının çalışma hayatına etkileri" başlıklıydı... Memur Sen Kadınlar Komisyonunun 1 Temmuz tarihinde açıkladığı "Aile ve kadın politikalarına yeni bir paradigma" adlı raporda da İstanbul Sözleşmesi'nin iptalinden duyulan mutluluk dile getirilirken, mevzuatın ve kurumların sözleşmenin ideolojik ruhundan ve zihniyetinden tamamen temizlenmesi gerektiği savunuluyor.

Memur Sen'e göre kadınlar, kadın-erkek ve aile "toplumsal değer ve gerçekliklerden uzaklaşarak

ahengini kaybettiğinden" şiddete uğramaktadır. Aile krizinin kökeninde rol karmaşası, rol karmaşasının kökeninde ise kültür buhranı vardır! Devlet "ailenin özgün yapısına saygı duyup, aileyi korumak için politikalar geliştirmelidir", "devlet-aile ve kadın politikaları birbirini zayıflatmamalı aksine güçlendirmelidir."

Memur Sen'e göre kapitalist çalışma düzeni iş verimine odaklandığından(!) aile kurumu yıpranmaktadır. O nedenle kamu otoritesi aileyi korumak ve güçlendirmek için "aile ve iş hayatını uyumlaştıracak" politikalar uygulamalıdır. Anlaşılabileceği üzere Memur Sen ücretli sömürü düzeni kapitalizmi benimsemekte, ancak aileyi korumak üzere önlemler önermektedir. Burada kadın emekçilere biçilen rol aile ve iş hayatı içinde uyumlu yer almasıdır.

SÖYLENDİK DE SÖYLEDİK DE...

İşte bu yüzden Memur-Sen'in kadın emekçiler adına açıkladığı TİS taleplerinin, kadın emekçilerin değil "ailenin korunması" adına sömürü düzeni ve tek adam yönetiminin korunması için sunulmuş öneriler olduğunu biliyoruz. Ekonomik kriz, işsizlik, yoksulluk, zamlar, enflasyon, ağır çalışma koşullarına karşı çıkmadan, sürekli ailenin korunmasından söz etmenin dahi sahteliği başka ne anlama gelebilir ki?

"Kamusal otoritenin aileye müdahalesi"ne karşı çıkan Memur-Sen anlaşılan kamu işyerlerini de işvereni ve çalışanları ile bir aile olarak görüyor ki, kadın emekçilerin yaşadığı ayrımcılığa, şiddete ve mobbinge karşı tek bir söz söylediği duyulmadı şimdiye kadar. Zaten Memur-Sen'e göre bu talepleri dile getirmek "söylenmek" oluyor...

Biz de diyoruz ki, kadın kamu emekçileri çok söylendiler, çok da söylediler; şimdi artık birlik ve mücadele zamanı!

EĞİTİM EMEKÇİSİ KADINLARIN TİS DEĞERLENDİRMESİ:

Okul açılınca sonucu öğrenmek değil, sürece katılmak istiyoruz

Duygu ERDOĞAN

Eğitim Sen İzmir 4 No'lu Şube Üyesi

Kamu emekçilerini yakından ilgilendiren 2021 Toplu İş Sözleşmesi görüşmeleri Ağustos ayında başlanacak. En son yapılan TİS görüşmeleri sonucunda, ücretlerde 2020 yılında 6 aylık sürelerle yüzde 4, 2021 yılında ise 6 aylık sürelerle yüzde 3 artış yapılması belirlenmişti. Pandemi sürecinde, zaten ekonomik krizle boğuşan biz kamu çalışanlarının belisi daha da büküldü, en büyük darbeyi ise eğitim alanı aldı. Eğitim emekçilerinin uzun bir süre uzaktan eğitimle evden çalışmak zorunda kalması esnek çalışma biçimini de yeniden gündeme getirdi. Özellikle kadınla bu uygulamayla ekonomik, sosyal ve özlük hakkı kayıpları yaşadı. Daha önce hep müjde olarak gündeme getirilen esnek çalışmanın özellikle kadın emekçilerin yükünü artırmaktan öteye gidemeyeceğini yakinen deneyimledik.

Salgın biz eğitimciler için de ekonomik kayıp dönemi oldu ama kamu emekçilerinin ek zam taleplerine kulak tıkandı. Ek derslerimizin kesintiye uğraması, okul idarecilerinin keyfi tutumları, uzaktan eğitimin açmazları, öğrencilerimizin gözümüzün önünde adil olmayan eşitsiz koşullara mahkûm edilmesi, eğitim çalışanlarının aşılma sorunu gibi bir dizi sorun da yaşadık. Kayıplarımızın bu kadar arttığı bir dönemde herhangi bir iyileştirme çabasına da gidilmedi. Aksine yan gelip yatan, oturduğu yerden para kazanan, sanki tatildeymiş gibi bir algı yaratıldı ve eğitim emekçileri itibarsızlaştırılmak istendi.

Böyle olağanüstü bir dönemde TİS görüşmelerinin, önceki dönemlerde olduğu gibi olduğu bittiyse, öncekilerin tekrarı biçimde yaşanmayacağına, artık gerçekten biz kamu çalışanlarının nabızıyla hareket edecek bir

Fotoğraf: Facebook/Ankara2noluegitimsen

toplu sözleşmeyle sonlanacağına inanmak istiyoruz.

TİS görüşmelerinin 2 yılda bir yapılması ve yaz dönemine denk gelmesi, eğitim emekçilerinin çoğunun haberi olmadan sessiz sedasız sonuçlanmasına sebep oluyor. Eğitim emekçilerinin ancak okullar açıldığında "Ne kadar zam aldık?" sorularıyla bildiği, "Neye yetecek ki bu zam..." serzenişleriyle yine günlük rutinlerine döndüğü bir TİS süreci yaşıyoruz hep. Özellikle sendikaların bu süreçte atıl bir pozisyonda kalması başlı başına bir sorun. Yetkili sendika statüsünde olan Memur Sen'in bu TİS tiyatrosunda emekten yana bir rol almadığı bilinen bir gerçek. KESK'in ise mücadelecilerden ayrılmadan "Küstüm, oynamıyorum" tutumundan çıkarak hem işyerlerinin gücünü alan hem de sendikalı-sendikasız ya da farklı sendikadan olduğu fark etmeksizin işyerinde emekçilerle yana gelmenin yollarını arayan, sadece belirli kadrolarının katıldığı eylemlerden medet ummayan, tabanda yerel mücadele ağını öreceği bir yapılanmaya gitmesi elzemdir artık.

SOSYAL VE KÜLTÜREL HAKLAR GÖZ ARDI EDİLMESİN

TİS sürecinde öne çıkan talepleri, bu sürecin nasıl yürütülmesi gerektiğini Eğitim Sen İzmir 4 no'lu şube üyesi eğitim emekçisi kadınlarla tartıştık.

Özge Öztürk, öğretmenlerin kendini mesleki anlamda geliştirebilmesi için maaşların iyileştirilmesi ve ek zam yapılmasının önemli olduğunu vurguluyor. Özge, özellikle gelişen çağa ayak uydurmak için vizyonumuzu geliştirmek gerektiğini, yurt içi ve yurt dışı etkinliklerinin, projelerinin daha çok yapılması gerektiğini düşünüyor.

Özel gereksinimi öğrencilerle çalışan İlkay Özcan ise, özellikle uzaktan eğitim sürecinde öğrencileri ekran başında tutmanın güçlüğü anlatıyor. Ek ders ücretlerinin ve yıpranma paylarının verilmesi gerektiğini dile getiren İlkay, özel eğitim öğretmenlerine erken emeklilik uygulamasına geçilmesinin yükü biraz daha hafifleteceğini düşünüyor. Okul idarecileri tarafından uygulanan mobbingin bu dönemde daha da arttığını söyleyen İlkay, "İşyerlerinde huzurla çalışmak istiyoruz, liyakata dayalı bir sistem bunun önünü açabilir" diyor.

DİDİM'DE YETKİLİ SENDİKA EĞİTİM SEN Hiç durmadan emekçilerle buluşmamızın sonucu

Songül KEŞKEK

Kamu emekçilerinin toplu iş sözleşmesi sürecinde yetkili sendikanın tespiti işyerlerinden başlayarak yapıldı. KESK'e bağlı Eğitim Sen'de de yetki süreci, işyeri, varsa temsilcilik, şube ve Türkiye çapında üye sayıları belirlendi. Aydın Şubesine bağlı Didim Temsilciliği bu süreçte önemli bir deneyim olarak dikkat çekti. 4 kişilik temsilcilik yürütmesindeki 3 kadınla; Baş Temsilci Belkis, Kadın Sekreteri Gülay, Örgütlenme Ve Mali Sekreter Emine ile örgütlenme süreci üzerine sohbet ettik.

Eğitim Sen'in yerelde yetkili olmasını sağlamaları hem onları hem de birlikte çaba gösteren eğitim emekçilerini oldukça heyecanlandırmış. Bu süreçte nasıl bu kadar üye kazandıklarını sorduğumda bütün işyerlerini taradıklarını, kimlik, siyasi düşünce, inanç farkı gözetmeden eğitim emekçilerine dokunmaya ça-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

ıştıklarını, bunun da karşılığını aldıklarını anlatıyor Belkis: "Yılmadan sendikamızı anlattık. Özellikle kadın emekçilerin biriken sorunlarının çözümünü ve taleplerini tartışarak üye olmaya davet ettik. 204'e 203 üyeye Eğitim Bir-Sen'i bir üye fark ile geçtik. Ancak şu an mahkeme süreci işliyor ve sonuna kadar emeğimize sahip çıkacağız."

Bu üç mücadeleciler zaman zaman çeşitli zorluklar da yaşamışlar elbette ama elde ettikleri sonucun

enerjisinin onları daha çok motive ettiğini, kolektif çalışmanın, sınıf mücadelesine olan inançlarının yenilediğini ve kadın dayanışmasının kendilerini de geliştirdiğini anlatıyorlar.

Bu mücadeleden vazgeçemeyişlerini ve örgütlülüğü nasıl yükselttiklerini şöyle anlatıyorlar: "Okullar kapalı, insanlar kaygılıydı ama biz bir şekilde üye olan, olmayan eğitimcilerle buluştuk. Temsilcilik yönetimine geldiğimizde bütün üyeleri aradık. 8 Mart sürecinde eğitim emekçisi kadınlarla iletişimi artırdık. Hatta bir davul, ritim ekibi oluşturduk. Hiçbir sendikaya üye olmayan eğitim emekçilerini aradık. Kimi zaman bir parkta buluştuk, kimi zaman kapı önünde üye formu doldurduk. Kadın olmamız evlere gidip sohbet etmek için avantaj oldu." Gülay, insanlara dokunduklarında, onların da cevap verdiğini gördüklerini söylerken Emine tüm emekçilerin taleplerinin TİS'te kazanımla sonuçlanması için emekçilerin birlikteliğinin örülmesinin önemli olduğunu ifade etti.

Bir kız öğrenci yurdu, mescit odası ve ortak hikayelerimiz

Evin TURGUT
İstanbul

Üniversite çoğumuz için çok farklı bir deneyim ve bambaşka bir heyecandır. Genellikle yeni bir şehir, yeni arkadaşlar, yeni ortamlar ve aslında yepyeni bir hayat... Benim için öyleydi Okuduğum İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü beni hep çok cezbediyordu zaten, yeni bir şehre gidiyor olmak da eklenince heyecanım misliyle artmıştı. En çok da yeni arkadaşlar edinip, yeni insanlar tanıyacağım için. Çünkü dinlemeyi, gözlemlemeyi, farklılıkları hep çok sevdim ve kalacağım yurt ortamı bunun için gayet müsaitti.

Bambaşka yerlerden gelen birbirinden farklı ve heyecanlı bir sürü kadın. Kaldığımız yurttaki tek ortak kullanım alanımız olan mescitlerde, geceleri 20'ye yakın kadın toplanır sabaha kadar sohbet ederdik. Sohbetlerimiz genellikle okul, bölüm, hocalar ve dersler hakkında olurdu. Fakat bir yerden sonra muhabbetimiz tıkanıp ve herkes daha fazla ortak paylaşımda bulunabileceği küçük gruplar ile sohbet etmeye başladı (Aynı bölümden, sınıftan, memleketten yahut odadan insanlarla). Artık yavaş yavaş dağılmaya başlayan bu sohbetlerimizde herkesin konuştuğu, bir şeyler anlattığı tek konu ise kadın cinayetleri, taciz ve tecavüzdü çünkü o odada bulunan her kadının muhakkak ya maruz kaldığı ya da tanık olduğu bir taciz olayı vardı.

Anlatmak hiç kimse için kolay olmuyordu. 25'e yakın üniversiteli kadınız ve ortak tek paydamız yaşadığımız/tanık olduğumuz tacizler, o travmalar ve korkularımız... Üstelik hiç sekmedi bu. Hepimiz farklı şehirlerde, farklı kültürlerde, farklı tarzlarda muhakkak tacize uğramıştık. Şortlu olan da vardı feraceli olan da, gece vakti tacize uğrayan da vardı, gündüz vakti hiç tanımadığı biri tarafından ya da en yakını tarafından tacize uğrayan da. Zaman değişti, mekân değişti, kişiler değişti... Değişmeyen tek şey hikayelerimiz ve her seferinde hissettiklerimizdi.

**YAKIN YA DA UZAK;
TEHDİT, KORKU,
TEHLİKE VE
NEFRET...**

Bölümde okuduğumuz ilk kitaplardan biri olan Canterbury Masalları Thomas Becket'in mezarına

giden 30 hacının yolda anlatacakları 4'er hikayeden toplamda 120 masaldan oluşuyordu fakat gelin görün ki Caucer'ın ömrü yalnızca 24'üne yetmişti. Hocalarımız bu 24 hikayeden yola çıkarak dönemi anlayabileceğimizi, anlatılan hikayelerin bize o günler hakkında bir fikir verebileceğini söylerdi. Ne kadar farklı hikayeler olsa da Canterbury'nin okuduğumuz 24 hikayesi ile bir kız yurdunun mescidinde 20 genç kadından dinlediğimiz hikayeler bize yaşanan günlerin gerçekliğini anlatır, bir dönemi yansıtır. Biz kadınların da anlattığı, maruz kaldığı, tanık olduğu her taciz ve tecavüz olayı esasında yaşadığımız dönemi anlatıyor/yansıtır. Kadın cinayetleri, taciz, tecavüz, istismar, şiddet... Asla gündemden düşmeyen fakat bir yandan da asla gündemimiz değilmiş gibi sürekli üstü örtülmeye çalışılan bir "mesele" haline geldi.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme sonrasında 4. Yargı Paketi'nin kabulü ile resmileşen "çocuk istismarında somut delil aranması" hiçbir kadını güvende tutmuyor. Gittikçe artan kadın cinayetleri ve kadınlara dönük yaşam haklarının ihlalleri hepimizin

malumu. Bugün bir rakam olarak andığımız bu kadınların da bizimkiler gibi hikayeleri vardı önceden ama bunlar sonunun nereye varacağı bilinmesine rağmen sürekli göz ardı edildi, normalleştirilmeye çalışıldı. O mescit odasında birbirimize anlattığımız hikayelerde de durum böyle. Esnafı, akrabası, sevgilisi, eski kocası, tanıdık/tanımadık birileri, bazen en yakınımız bazen en uzağımız ama hep bir tehdit, korku, tehlike ve nefret...

**GÖRMEZDEN GELİLEN
MUSA ORHANLAR...**

Bölgedeki bir ilde üniversite okuyan 20 kadın olarak hikayelerimizde ortak olan bir başka şey ise "fail tipi"ydi. Bölgede görev yapan askerî personeller ve uzman çavuşların cüretkârlığı, kadınlara yönelik söylemleri ve tacizleri, arkalarında kimin/neyin olduğunu ve neye güvendiklerini kanıtlar niteliktedir ki bunu ayan beyan söylemekten, göstermekten de çekinmezler. Musa Orhan örneğinde gördüklerimizin potansiyelini içinde taşıyan taciz örnekleri oralarda okuyan pek çok genç kadının başına gelmiştir. Devletin ve de güya güvenliğimiz için kimlikleri haline gelen silahlarının verdiği güven ile kadınları taciz ediyor, kadınlara şiddet uyguluyor ve reddedilme/terslenmeye tahammülleri olmadığından her türlü hakkı kendilerinde görüyorlar. Musa Orhan kamuoyu baskısı ile gündem olup, naylon gündemler ile tekrar unutturulan örneklerden yalnızca biridir. Medyaya yansımayan, üstü örtülen, görmezden gelinen o kadar çok Musa Orhan vakası var ki... Bu denli cüretkâr oluşları buldukları bölgeye mi has bilmiyorum, fakat emin olduğum bir şey var ise o da kadın cinayetleri, taciz ve tecavüz söz konusu olduğunda bu devletin gösterdiği umursamaz ve faili koruyan tavırlarının sürekli ve sistematik olarak canımıza mâl olduğu.

Bir kadının boğazını sıkıp hayatını elinden alırken, kendi boynuna bir kravat, beline afili bir kemer takıp iyi hâlden birkaç yıl yatıp çıkmak bu faillere ve katillere müthiş bir güven ve cesaret veriyor. İstanbul Sözleşmesi bu yüzden en çok onları rahatsız etti, çocuk istismarında somut delil şartı bu yüzden getirildi. Bu ülkede tam da bu yüzden asla güvende değiliz ve tüm bunlar bizi yıldırıyorsa, sindirmeye yetmeyecek. Çünkü biliyoruz ki bu ataerkil, kapitalist sistemi ancak bir arada durarak ve mücadele ederek yıkacağız! Belki o mescit odasında paylaşılan taciz ve tecavüz hikayelerini anlatmaya ne ömrüm ne de gücüm yeter ama eminim ki kadın dayanışması ve mücadelesine de bizi ezen bu çarkın gücü yetmeyecek! O gün bambaşka hikayeler anlatacağız birbirimize.

Fotoğraf: Rawpixel/freepik

İyi ki kadının dayanışması var!

Ismim Ç.K. İlkokul mezunuyum. Memleketim Kırkkale. İzmir’de büyüdüm. 13 yaşında tekstilde işe başladım. 23 yaşında evlendim. Bir oğlum var. Oğlumun babası epilepsi hastasıydı ve aşırı siniri vardı. Aldığı maaş yetmiyordu ama aşırı kıskançlıktan çalışmama da izin vermedi. Şiddet başladı. Anlaşamıyorduk. Ayrılmaya karar verdim. Oğlum 14 yaşında iken kadın sığınma evlerinde kaldım. Boşanırken oğlumun velayetini babasına verdim. Çünkü annemin okuma yazması yok, ev hanımı, şeker, tansiyon hastası ve trafik kazası geçirdiğinden bakıma ihtiyacı vardı. İki erkek kardeşimle kalıyor annem. Bir kardeşim iş arıyor diğeri ise asgari ücretle çalışıyor. Evimiz yok, kiradayız. Evin sorumluluğu asgari ücretle çalışan kardeşimin üzerinde. Annem babam ayrı yaşıyorlar. Anlayacağımız ailem zaten kendine zor yetiyor. Bana destek olacak durumları maalesef yok.

BAKICILIK İŞİNDE TACİZLERİN ARDI ARKASI KESİLMEDİ

Ben de bu süreçte Ankara’da hasta bakıcılık işini öğrendim. Ev düzeni kurmak çok zor olduğu için bu nedenle yatılı çalışmak zorunda kaldım. Çünkü ayaklarımın üzerinde durmak zorundaydım. Şu an evde ya da hastanede yatılı hasta bakıyorum. Kadın olmak zor. Birçok rahatsızlığım olmasına rağmen dişimi tırnağıma takıp ekmeğimin peşinde hasta bakmaya çalışırken birçok şeyle karşılaştım. Ankara’da yatılı diyaliz hastasına bakıyordum, kadının kocası 70 yaşındaydı. Ben 30 yaşındayım. Bana dedi ki “Karım ölsün sana nikah kıyayım. Evim, maaşım, arabam sana kalsın.” Olmaz dedim, ben senin kızın, torunun yaşındayım deyip işi bırakmak zorunda kaldım. Yozgat’ta yatılı olarak 81 yaşında Parkinson hastasına bakıyordum. Kalça kırığı bezini değiştirirken ellerimi tutup “ellerin buz gibi yanına yat” dedi. Gözlerinin içi parlıyordu. Ben tepki gösterince sinirlendi, beni dövmeyle kalktı. Kızına söyledim işi bıraktım

Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği’ne, mahalleden bir esnafın yönlendirmesiyle gelen, zorluklarını paylaşan ve kadınların dayanışmasıyla güçlenen Ç.K.’den mektup var...

Görsel: Freepik

mecbur. Kızı benden babası adına özür diledi. Ankara’da bir kadın hastaya bakıyordum. Ortopedi hastasıydı, kocası emekli öğretmen, oğlu avukat. Amca dedi ki “Oğlumun ofisine gel. Gece sevişme fiyatı bu. Benle birlikte olursan ne kadar istersen veririm.” İşten ayrıldım, paramın büyük bir bölümünü de alamadım.

EVDE HASTA BAKMAYA KORKAR OLDUM

Artık evde hasta bakımında güven problemi yaşıyorum. Bu sebepten hastanede bakıyorum. Yaşadığım bu tür şeyler bende endişe, korku ve panik atağa sebep oldu. Hastanede günlük 12 saat 150 lira, 24 saat 250 liraya çalışıyorum. Hastanın durumuna göre fiyat değişiyor. Evde yatılı çalışmada sigorta yok, haftada 12 saat izin var. Evde çalışırken temizlik, yemek, hastanın banyosu,

alışverişi ama her şeyi bize ait. 11 yıldır eşimden ayrım. Yeri geldi sokakta kaldım yeri geldi karakolda sabahladım. Tansiyon hastası oldum, sürekli ayakta kalmaktan varis oldum, beynimde nodül var ve hiçbir hayat güvencem ve düzenli aylık gelirim yok. Nafaka da almıyorum. Sığıntı gibi yaşamaktan yoruldum. Gelecek kaygısı beni bitiriyor. Her şeye rağmen 38 yaşında bir kadın olarak ayaklarımın üstünde durabilmek için hayat savaşı veriyorum. Ayaklarımın üzerinde durmak zorundayım. Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği’ne başvurduğum. Evimi tutmamda, eşya konusunda yardımcı oldular. Teşekkür ederim herkese, hakkınızı helal edin. Bu süreçte dernek olarak verdiğiniz destekleriniz için minnettarım iyi ki varsınız.

İyi ki kadın dayanışması var.

Tuzluçayır/ANKARA

İşyerindeki tacize karşı tek güvencemiz birliğimiz

Mevhibe AKDENİZ
Sultangazi - İstanbul

BİZ bir tekstil atölyesinde 65 kişi çalışıyoruz. Oldukça muhafazakâr bir bölge burası. Kadın işçiler olarak aramızdaki bağ çok güçlü, birbirimizi sahiplenen bir durumdayız. Geçen akşam işyerinde yaşanan bir olayı anlatmak istiyorum. Akşam çay molamız namaz saatine göre ayarlanmıştı, 17.15’te. Bugün tam da o saatte mola zili çaldı. 15 dakika dinlenmek için yemekhaneye geçtik, çay almak için sıraya girecektik ki, bir kadın bağır-maya başladı. 19 yaşındaki kızımız Zehra öfkeyle 50 yaşlarında olduğunu düşündüğüm Cüneyt’e avazı çıktığı kadar bağırıyordu, “Ne yapıyorsun sen, neden dibime kadar sokuluyorsun, biraz mesafe koysana” diye. Anlayamadık, Zehra’nın öfkesi daha

da arttı. “Bu kaçınıcı yeter artık”, sonra sese bütün kızlar toplandı. Cüneyt “Sana daha dokunmadım ki” dedi, sonra bunun Cüneyt’in ilk vukuatı olmadığını öğrendik. Zehra yükseldikçe yükseldi. Kızlar çevresini sarmış sakinleştirmeye çabalıyordu, Zehra “Hayır yeter artık, bunlar beni ne zannediyor” dedi ve işverenin yanına gitti. O arada işçiler tepki gösteriyordu, “Her şey para değil, disiplin yok, bu tür şeylere neden izin veriliyor” diye. İşveren sonra yemekhaneye gelerek “O lüzumsuz insan nerede” dedi Cüneyt’le göz göze geldiler. “Sen gel bakalım” dedi ve atölyeye geçtiler.

Zehra yanıma geldi, sandalyeyi çekti ve oturdu. Stresten elleri titriyordu, bir yandan da gözleri dolu dolu. Dedim ki “Dik dur, haklı olduğun davada güçlü ol, derin bir nefes al, sonra anlat”, Zehra anlatmaya başladı. Tabii ki bütün ka-

dın arkadaşlar sandalye çekip yanımızda yerini aldı. Zehra “Abla bunlar beni ne zannediyor, daha önce de Cüneyt bayramda ‘yazlığa birlikte gidelim’ dedi. Sürekli bir imalar, hareketler, başka bir erkek işçi ‘şunu bana ver’ dedi, ben de ‘neyi vereyim’ dedim, ‘makası tabii ki, başka ne verebilirsin’ dedi. Abla bunlar beni ne zannediyorlar!” Sinirleri bozulmuştu, o ara annesi ziyarete geldi konudan bihaber, Zehra hiçbir şey olmamışçasına annesiyle bizleri tanıştırdı.

Annesi eşinden ayrılmış, çocuklarıyla ayakta kalma mücadelesi veren kadın. Zehra da annesine destek olmak için eğitim hayatını bırakmış kız kardeşleriyle birlikte tekstil atölyelerinde çalışmaya başlamış. Anne ve iki kız tam bir dayanışma örneği vermişler.

Küçük kız Esra astım hastası ve bu tozlu atölyelerde çalışıyor. İki kız da bu yaşlarında çok yıpranmışlar, kendilerince dışarıya karşı korunmak amaçlı argo kullanıyorlar ama o kadar güzel çocuklar ki.

Bu atölyede tek iyi bir şey varsa o da kadınların birbirini sahiplenmesi, burada kadın kadının yurdu... Ha Cüneyt’e gelince patron bizlerin gazını almak için gürlendi, sanırım mesai başladığında işinin başındaydı halen...

Görsel: Freepik

Eller aya, biz yaya...

Filiz GÜR

Sevgili Hazirun, Uzay turizminin ilk adımlarının atıldığı 21.yüzyılda Jeff'i konuklarıyla uzaya giderken izlediğimiz ekranda, kanal değiştirdiğimiz zaman Merve adlı bir kız çocuğunun hentbol sporu ile münasebetinin nasıl olup da olabildiğinin hikâyesini dinliyoruz. Kadın cinsi olarak bizler dünyalığımızı ironiye bana bana tüketiyoruz.

Yıllar evvel, yaklaşık otuz iki yıl önce ben on yaşındayken, okuduğum okulda bir uzun mesafe koşu yarışması yapılmıştı. Yaşadığımız semt bir nehir kıyısında ve taşkınlara karşı yüzyıllar önce yapılmış bir setin üzerinde koşmaya gö-

Antik Yunan'da Olimpiyat Oyunlarına kadınlar seyirci olarak dahi girememişler. Yetkililerin gözünden kaçarak, seyirci olarak sahaya giren kadınlar, yüksek bir tepenin üstünden atılarak öldürülmüşler:

türülmüştük. Kız erkek diye ayrılmadan başlatılan bu koşuda beni geçen üç oğlanın ardından dördüncü olduğumu hatırlıyorum. Üçüne de gıcık olmuşum ama konu bu değil. Konu arkamda bıraktığım onca kız ve oğlan. O yaşında bile bir kız çocuğu olarak neleri başarabileceğim konusunda nasıl kodlandırısam, en belirgin duygum şaşkınlık olmuştu. Kendimi koşarken hatırlıyorum; yanaklarım rüzgârda sallanıyor gibi geliyordu ve sadece havayı yarararak ilerleyen bedenimin farkındaydım, yanından geçtiğim herkes benim için bulanık bir karalıdan ibaretti. Hayır sonrasında bu konuda bir kariyerim olmadı gördüğünüz üzere. Kimse "olabilir" demedi, ben de olabileceğimi hayal edecek bir ortamda değildim. Sadece bana belletilenden daha güçlü olduğumu fark ettiğim ilk anımdı. Güçlü derken bedensel yeterlilik anlamında söylüyorum, yoksa okulların "bilgi yarışması" olarak düzenlediği yarışmalarda o konudaki yeterliliğimiz konusunda hiç şüp-

hem kalmamıştı. Yine de buradaki eşitlik bile sosyal rollerde her iki cinsde de nasıl unutturuluyorsa kuytu köşede devran aynı şekilde dönmeye devam ediyordu.

Yıllar sonra Connel'in erkeklerle ilgili güncel dair tespitlerini okurken bu derin manipülasyona ve avunmalar tezgâhından geçirilen kadının kendilerine "biçileni" giyen hallerine bakınca aradan otuz küsur yıl geçmemiş de ben hâlâ geçtiğim oğlan çocuklarına şaşkınlıkla bakan o cılız kız çocuğuyum gibi hissediyorum. Manipülasyon ve kabuller derken misal "Aaaa benim adam bana çok yardım eder" avuntusu kadar acıklı bir kendini kandırma hali yok bence. Bakın Connell o "yardım" ve toplumsal roller konusunda ne diyor:

"Kriz anlarında, işe ve okula yetişmek için zaman baskısı olduğunda, hastalıkta ve esas olarak 'yardım' biçiminde ortaya çıkan bu rol alma çoğu zaman geçici olmaktadır. Kalıcı olanın duygusal açıdan yavan, bir beceri üzerinde yoğunlaşan, mesleki saygınlık ve öteki çalışanlar üzerinde tekniğe dayalı bir egemenlik arzusunda ısrarcı

ve gelişimini en üst noktalara kadar sürdürebilmek için çocuk bakımı ve ev işinden, bunları yapacak eş ve hizmetçilere sahip olarak mutlak özgürlük talep eden erkeklik..."

ANTİK YUNAN'DA OLİMPİYAT İÇİN CAN VEREN KADINLAR...

Bu erkeklik, antik Yunan'dan günümüze böyle kurmuş tezgâhını. Yunanistan'da Olimpiyat Oyunlarına kadınlar, sahaya seyirci olarak dahi girememişler. Yetkililerin gözünden kaçarak, seyirci olarak sahaya giren kadınlar, yüksek bir tepenin üstünden atılarak öldürülmüşler. Oyunlar sırasında tek kadın olarak Demeter Rahibesi bulundurulmuş. Mezopotamya'da ve Mısır'da da kadınların böylesi bedensel yeteneklere sahip olanları kendi aralarında yarışmış, erkekler gibi açık ve törensel etkinliklere katılmamışlardır. Bu şekilde 19. yüzyıla kadar gelebiliriz. Hatta bakın hiç zorlanmadan yazının ilk paragrafında 21. yüzyıla kadar gelebildik Merve'yle.

DANGIL DUNGUL DANGAL

Sanırım bundan dört sene önceydi. Evde Amir Khan'ın Dangal adlı filmi ailecek gözyaşları içinde izlemiş, iki kız çocuğunun kendi hayaline onları güreşçi yaparak ulaşan babalarının Hindistan'da yaşadığı mücadeleye tanık olmuştuk. Neresinden tutsak elimizde kalacak bu hikâyede güreşçi olarak başarıya ulaşan o iki kız çocuğunun yukarıdan bir bakışla yine de babalarının arzusunun nesnelere olarak karşılımları çıkan onlarca saçmalıklarla ve cinsiyetçilikle mücadelesine tanık olmuştuk. Film birlikte izlediğimiz çocuklarımızın babası kız çocuklarına empati yapan duygusallığını film bittikten sonra içinden çıktığı tezgâhın süzgecinden süzememiş bir düz adamlıkla akşamki basketbol maçına oğlumuzu da götürmeyi teklif etmişti. Oysa bizim hem oğlumuz hem de kızımız vardı. Onu niye götürmek istemediğini sordüğümde "onun ilgisini çekmeyeceğini" biraz da yaşının küçüklüğüne vererek açıklamaya çalışmıştı. Oysa ikimiz de biliyorduk ki aslında oğlumuzun bu tip spor müsabakalarına zerre kadar ilgisi yoktu ve bunu zorla o oluşturmaya çalışıyordu. Yine ben biliyordum ki bu çocuk birazcık top yuvarlayabilse o da tıpkı filmdeki baba gibi kendi yarım kalan futbol kariyerini ona tamamlatmaya çalışabilirdi.

* Connell, R. W. (1998). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*. (Çev. Cem Soydemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları

SPORDA VAR OLMANIN DAYANILMAZ EZİYETİ

Spor hayatına başlayabilmiş kadınların da o camiada var olma çabası erkekinkinden yüz kat eziyetli. Kısa bir süre önce ünlü tenisçi Nadal, "Kim daha fazla izleniyorsa o daha fazla para alır" diye erkek bir sporcu olarak reklam gelirlerinden daha fazla pay alabileceğine dair bizim ülkemizde gündem bile olmayacak komiklikte kalan bir açıklama yapmıştı. Durun önce bir sporcu olabilelim de sonra alacağımız payı tartışırız yani. Spor yayıncılığı da aynı tezgâhta. İzlenirlik ölçümlerinde kadın ligiyle erkek ligi arasında bariz bir fark olmamasına rağmen belli spor kategorileri öylesine parsellenmiş ki yine o camiadaki erkek yöneticiler tarafından seçilen ve parlatılan müsabakalar erkek müsabakaları oluyor. 2002 yılında Doğubeyazıt'ta görev yaparken ilçenin tek pastanesinde alışılmadık bir kalabalık görünce içeri girmiş ve televizyondaki kadınlar arasında bir basketbol maçını nefes nefese izleyen bir yığın adamla karşılaşmışım. İçlerinden kaçının kızlarının eline basketbol topu verip "şort giyilerek" oynanan bu oyun için teşvik edeceğini tartışmaya bile gerek yoktu bence.

Bu yazıda çok geri gitmedim. Benim için dün de bir tarih. Akşamüstü tarlalık bir alanda yürüyüşten dönerken karşılaştığım bir komşu amca, iyi niyetli bir biçimde o ıssız yerlerde yürümemin ne kadar güvenli olduğunu sordu bana. Ben ondan korkmazken o kendi cinsi konusunda beni uyarmak zorunda hissetmişti. Korkudan ve utançtan kurtulup yürüyebilirsek çok yollar gideriz gibi geliyor bana. Baksana millet gitmiş taaha uzaya!

Görsel: Freepik

Afgan kadınların ağır yaşam

koşullarına karşı umudu:

DAYANIŞMA

Kimi 5 yıldır Türkiye’de kimi 1 aydır. Türlü zorluklardan sıyrılıp hayatlarını kurtaran Afgan kadınlar, ucuz olduğu için İstanbul Esenyurt’ta ikamet ediyor. Her türlü derde rağmen onları ayakta tutan şey ise dayanışma.

E. Ava
Esenyurt-İstanbul

Yakın zamanlarda “Ülkemde mülteci istemiyorum” hashtagi ile karşı karşıya gelmişsinizdir. ABD’nin yeni yapboz diziliminin faturası yine Afganistan halkına kesildi. Afganistan halkı Taliban’ın gerici ve vahşi hamlelerine terk edilirken, bu süreci Esenyurt’ta yaşayan Afgan kadınlarla konuştuk.

Kimisi 5 yıldır, kimisi daha 1 aydır burada olan 18 kadınla bir araya geldik. Kendi içlerinde olabildiğince dayanışma ve yardımlaşmayı devam ettiren Afgan kadınlar yaşam hikayelerini paylaştılar.

Söze ilk olarak 5 yıldır Türkiye’de olan Fereshte başladı. 3 çocuk annesi Fereshte, “Eşim Afganistan’da Fransa ordusunun içinde yer alıyordu, o dönem Taliban bölgesindeki başka ülkelerinin ordularına karışanları öldürüyordu ve eşimi de öldüreceklerdi. Mecbur tüm varımızı yoğumuzu bir kenara bıraktık ve Türkiye’ye kaçak bir şekilde geldik” diye anlatıyor Türkiye’ye gelişini. Çok zor yolları ardlarında bırakarak Türkiye’ye varan ailenin ilk iltica başvurusunda dosyaları “acil” olarak görülmüş ve mülteci statüsünde kabul edilmişler. Ancak acil ilticalarda bile mülteci kartının 2 senede geldiğini söylüyor. “Yalova’ya verdiler bizi, yaşamamızı orada sürdürürelim diye. Nasıl sürdürürelim? Çocuklarımın kartı gelmediği için okula almıyorlardı. Çok uğraş-

tım. ‘Çocuklarımın sınıfta oturmasına izin verin en azından’ dedim sonunda kabul ettiler. En azından Türkçe öğrenmeleri ve derslere alışmaları için sınıfta olmaları önemliydi.”

2100 LİRAYA 6 GÜN, 12 SAAT SİGORTASIZ ÇALIŞMA

Yalova’dan sonra izin alarak İstanbul’a gelmişler. Kendilerine en uygun semt olarak da Esenyurt’u bulmuşlar. “En ucuz kiralar burada” diye anlatmaya devam ediyor Fereshte. “Eşim halı dokuma fabrikasında işçi, haftada 6 gün 12 saat çalışıyor, 2100 lira maaş alıyor ve tabii ki sigortası yok. Mülteci olmamıza rağmen çalışma iznimiz yok, peki biz nasıl geçineceğiz? ‘Niye geldiniz o zaman?’ diye sorarsanız çaremiz yoktu, canımızı zor kurtardık ve iltica hakkımızı kullandık ama bu demek değil ki biz insanca bir yaşamı hak etmiyoruz. Bize devlet para veriyor diyorlar ama 18 yaş altı çocuğu olan ailelere Kızılay sadece kişi başı 150 lira veriyor. Bizde sadece eşim çalışıyor, 1600 lira kira ödüyoruz, faturaları da hesaba katın, biz ne yiyip içelim?”

KANSER TEDAVİSİ İÇİN 20 GÜNDE BİR 11 BİN LIRA BULMAK ZORUNDA

Sohbetimize Yalda katılıyor. Yelda lenf kanseri ve uzun zamandır ayakta kalmak için mücadele veriyor. “4 senedir kanser hastasıyım. Eşimi Taliban öldürdü ve 4 buçuk

yıl önce çocuklarımı kurtarmak için Türkiye’ye geldim. Geldiğimde 1 ay içinde iltica başvurusu yapacağımı bilmiyordum, ne dil biliyordum ne psikolojim el veriyordu. Bir yokluğun içinde dönüp duruyordum. Sonra normal oturma için başvurduk ve oturma aldık. İltica gerekçem olmasına rağmen mülteci olmamızı kabul etmediler ve benim hastalığım ortaya çıktı. Göçmen olarak gözüktüğümde devlet hastanesinde tedavim için her 20 günde 11 bin lira para ödemek zorundayım. Afganistan’daki evimi sattım ve tedavim için harcadım. Şimdi o ev parası da bitti. Ne yapacağımı bilemiyorum. Hayat gittikçe çok zorlaşıyor.”

‘KİMSENİN HAKKINI YEMİYORUZ AMA SUÇLANIYORUZ’

Mahdiyeh de genç bir tekstil işçisi. Anlatılanlardan çok farklı olmadığını söylüyor hayatının. “Aileme destek vermek için çalışmak zorundayım. Çok uzun saatler, yerli işçilerden katbekat daha fazla çalışarak yarım maaş alıyorum. Birçok ayrımcılığa, ırkçı söylemlerle maruz kalıyorum. Hayat, diğer kadınların anlattığı kadar zor geçiyor. Sürekli suçlanıyoruz ama nedenini inan bilmiyorum, buradaki kuralları hiç ihlal etmiyoruz, tek ihlal ettiğimiz kural çalışmak o da mecburuz yoksa ölmemiz lazım. Kimsenin hakkını yemiyoruz ve halka çok fazla saygı göstermeye çalışıyoruz ama suçlanıyoruz.”

DERNEK KURMAYA HAZIRLANIYORLAR

KADINLARLA sohbetimiz son dönem yaşananlara geliyor. Khadije “ABD’nin bölgede yapmak istedikleri çok belli, biz politik olarak her şeye hakimiz. Şimdi Taliban’ı yine üzerimize saldılar. Taliban’ın ilk söylemi ‘14 yaşından büyük kız çocuklarının Taliban’ın nikahında olması gerekir’ oldu. Ben kızımı o ülkede bırakıp neyin savaşını vereyim? Onlar (Taliban) dış güçlerin silahlarıyla donatılmışlar, biz ise silahsız halk. Katliam yapıyorlar. Yakın zamanda bir komedyenimizi öldürdüler. Sanatçılarımızı, öğretmenlerimizi, doktorlarımızı, ailelerimizi öldürüyorlar. Afganistan yerle bir oldu, artık memleketimden bir şey kalmadı. Mecbur kaldık gelmeye, yoksa kimse topraklarından vazgeçmek istemez” diye anlatıyor düşüncelerini. Khadije’nin anlattıkları hepimize duygusal anlar yaşıyor, hepimiz derinden üzülmüyoruz, kimimiz ise daha çok öfkeleniyor.

Zohra da ailesiyle 1 aydır Türkiye’de. “Taliban birçok aile üyemi benden aldı. Zar zor canımızı kurtardık. Ama şimdi ‘Afgan mülteci başvurusu alınmıyor’ diyorlar. Ne yapacağız bilmiyorum. Türkiyeli kardeşlerimiz bize niye öfkeli bilmiyorum ama gerçekten çok zor durumdayız çok. Mecbur kaldık gelmeye.”

Afgan kadınların tüm bu yaşananlara karşı yine beraber hareket etmeyi seçtikleri çok belli. Esenyurt’ta bir kadın dayanışma derneği açmayı planlıyorlar. Her ne kadar bir önceki dernek yerleri erkekler tarafından sabote edilse ve açılış yapamaları da yine dernekleşmek için elinden geleni yapacaklarını söylüyorlar. Taliban tehdidi, bölgede yaşadıkları birçok sorun, zorlu bir göç yolculuğu ve yeni bir yaşam kurma azmi gerçekten takdiri hak eden güzel bir örnek.

Fotoğraf: Pixabay

AFGAN GÖÇÜ:

Yaşamak için ölümü göze almak

Afganistan 40 küsur yıldır çatışmanın bağrında bir ülke. Savaşın yarattığı yoksulluk, açlık da beraberinde binlerce insanı yaşayamaz hale getirdi. Bu, binlerce Afgan'ın göç etmesinin asli sebebi.

Fotoğraf: Pixabay

Ebru YİĞİT
Kocaeli

Afganistan kelimesini aramaya başladığımızda yanına direkt savaş sözcüğünün iliştilmiş olduğunu görürsünüz. Hakkında neredeyse hiç sinema, müzik, resim, spor ya da doğal güzelliklerine dair konuşmadığımız bu ülkenin insanlarını on yıllardır göçmen olarak dünyanın her bir yanında görür, yaşanan çatışmalardan bir biçimiyle haberdar oluruz. Son bir aydır Türkiye'nin gündeminde ise Van'dan gelen Afgan göçü var. Televizyon kanallarında her konunun uzmanı olan kişiler bu sefer de göç üzerine konuşuyor, siyasi parti liderleri milliyetçiliğin tonunu yükselterek ırkçılığa varıyor, "Ülkemizde istemiyoruz, bir günde geri göndereceğiz, suyu 10 katına satacağız" söylemlerinden konu Afganlardan Suriyelilere, daha sonra da Türkiye'deki tüm göçmen ve mültecilere yönelik düşmanlığa geliyor.

Son 10 yıldır göç ve göçmen terimleri daha çok Suriyeliler için kullanılsa da aslında Türkiye'de geçici koruma altında yaşayan Suriyelilerden sonra en büyük nüfus Afganlara ait. Göç İdaresinin verilerine göre 2020 yılı sonu itibarıyla 22 bin Afgan uluslararası koruma başvurusunda bulunarak Türkiye'den ayrılmayı bekliyor. Kayıtsız binlerce göçmen olduğu için göçte dair istatistikler gerçek rakamlar olmasa da Afgan göçmenlerin sayısının her geçen gün arttığı bilinen bir gerçek.

Afganistan 40 küsur yıldır çatışmanın bağrında bir ülke. Savaşın yarattığı

yoksulluk, açlık da beraberinde binlerce insanı yaşayamaz hale getirdi. Bu durum binlerce Afgan'ın göç etmesinin asli sebebi. Pasaportu dünyanın neredeyse hiçbir ülkesi tarafından tanınmayan Afganlar, dünyanın diğer ülkeleri tarafından bilinçli bir yok sayılmaya maruz bırakılıyor. Çatışmanın yarattığı tahribat ile bir yandan canlarını kurtarmak, bir yandan da açlık ile boğuşan kitlelerin sınırlardan ölüm pahasına kaçmasından başka seçeneği kalmamış durumda.

Tarihsel izlekte 2018 yılında sınırlardan geçen Afgan göçmenlerin sayısının artması ABD'nin Afganistan'dan çekilmesi, Taliban'ın hakimiyetini artırması ile çatışmalarla ölümlerin artması sürecine denk düşüyor. Afganların varış ülkesi olan İran'ın da Afganlara karşı şiddetini artırması ile büyük kitleler halinde göç İran'dan Türkiye'ye yönelmiş durumda.

Hakim kanı dünyada yaşanan ekonomik krizlerin, eşitsizliğin, yoksulluğun sebebinin göçmenler olduğu. Oysaki

göçmenler bu eşitsizliğin en alt tabakasında bulunanlar. Bugün Afgan göçmenler kayıt dışı ekonominin başat aktörlerinden biri, aynı zamanda en kötü işlerde, en fazla beden gücünü sarf ederek en düşük ücrete çalışan, ama en az ses çıkaranlardan. Kayıtsızlık ve sınır dışı edilme korkusu, kimliksizlik sınırsız bir sömürü demektir.

SADECE AFGAN ERKEKLER Mİ VAR, PEKİ YA KADINLAR?

Dünyanın tüm göç rotaları öncelikle kadınlar için tehdit, tecavüz, öldürülme korkusu ile anılırken, Afgan kadınlar için ise göç yolunda yaşananlar kendi ülkelerinde yaşananların bir benzeri. Kız çocukları ve kadınlar zorla evlilik ve tecavüz tehdidinden kurtulmak için kaçak yollarla tehlikeli rotalardan geçmeye çalışmakta. Taliban'ın kız çocuklarını zorla evlerinden alarak askerler ile evlendirmek için kaçırması sebebiyle Afgan kadınlar pahalı ve tehlikeli yollardan yaşamlarını kurtarmak için geç-

meyi kabul ediyor. Göç yolunda tecavüze uğradıklarında hamile kalmamak için üç aylık iğne yaptıran Afgan kadınlar kaçakçıların tecavüzü sonrası geri gönderilme kaygısı ile şikâyetinde dahi bulunamaz durumda. Taliban ülkede güç kazandıkça "inançlarının bir gereği" olduğunu ifade ederek kız çocuklarının okula gitmesini, kadınların yanlarında bir erkek olmadan dışarı çıkmasını ve çalışmasını yasaklıyor. Dolayısıyla kadınlar evden yalnız dışarı çıktıklarında dahi Taliban tarafından öldürülebilir. Bu karanlık tabloda göçe hazırlanmak da oldukça zordur. Buna rağmen kadınlar göç yollarına çıkmakta, Türkiye'ye ulaştıktan sonra kimliksiz, kayıt dışı ve geri gönderilme korkusu ile baş etmeye çalışmaktalar. Türkiye Cenevre Sözleşmesine koyduğu "coğrafi kısıtlama" şerhi ile Avrupa dışından gelen göçmenlere mülteci statüsü vermiyor. Dolayısıyla bu da savaşın, çatışmadan tecavüzdən kaçan binlerce insanın Türkiye'de bir "hayalet" gibi yaşamasına sebep oluyor. Kadınlar ise bu sürecin en büyük zarar gören kesimi. Suriyeliler geçici koruma statüsüne sahip olduğu için ülkede kayıtlı ve kısıtlı da olsa imkanlardan yararlanıyor, kadınlar kayıt dışı da olsa çalışma hayatına katılıyor. Afgan kadınlar için ise durum henüz bu kadarına bile erişemedi. Kimliği olmadığı için acil sağlık hizmetlerinden yararlanamayan, başına bir şey geldiğinde sınır dışı edilme korkusu ile karakola bile gidemeyen binlerce insan Türkiye'den Avrupa ülkelerine geçmek için bekliyor. Aileler yeterli parayı biriktirdiklerinde Avrupa'ya kaçak yollardan gitmelerin imkanını arıyor. Görünmezler, adeta birer "hayalet"ler...

ÇÖZÜM: KALICI VE HAK TEMELLİ BİR YAKLAŞIM

Yaşadığımız her yerde son günlerde göçmenlerin ülkeye gelişinden dolayı yükselen kaygı ve öfkeyi görebiliyoruz. Yoksulluk ve yolsuzlukların ayyuka çıktığı, düşük ücretlerle büyük borçlarla yaşayan genç, işsiz, işçinin kaygısı ve öfkesinin kime ve nasıl olduğu oldukça önemli. Ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıların, eşitsizliğin ve yoksulluğun sebebi mülteciler- göçmenler değil. Sebep, Türkiye'yi bu fasit çemberin içine sıkıştıran, dış politikada hamaset söylemleri ile Ortadoğu'nun büyük gücü olmak için "herkese kucak açtığını" iddia eden, ABD ve Avrupa devletleri ile mülteci

sayısı üzerinden hesap yaparak göçmenleri geri kabul anlaşmasıyla Türkiye'ye sıkıştıran AKP Hükümetidir. İnsanların kaygılarından nemalanan muhalefetin oy kaygısı ile göçmen düşmanlığı yapmasının sonucu ise yarın sokaklarda yerli ve göçmen emekçi kesimlerin karşı karşıya gelmesi ile sonuçlanacaktır. Kalıcı ve hak temelli çözümler sağlanarak, savaş ve eşitsizliği yaratan devletlerin eşit sorumluluk almasını sağlamadan göçmenler Türkiye'de "yük" olarak görülmeden, dünyada ise yok sayılmaktan öteye gidemeyecektir.

Okullar açılсын, koruma sistemi kurulsun, sendikalar göreve!

Aylin AKÇAY
SES Denetleme Kurulu Üyesi

Kamusal işleyen bir koruma sistemine en çok ihtiyaç duyan ve yetersizlikler yüzünden yüksek düzeyde risk altında olan işçilerin, işsizlerin, yoksulların, mültecilerin çocukların koruma sistemine neden daha çok ihtiyaçları var? Koruma sisteminin tüm ayaklarıyla işlemesi neden işçi ve emekçilerin sorunu? Sendikalar ne yapmalı? Somut taleplerimiz ne olmalı? Yanıtlayalım.

Eğitime, sağlığa erişim, kreş ve bakım hizmetleri, koruma ve izleme sistemi yok! Bu yokluk en çok yoksullukla boğuşan; ağır yaşam koşullarına mahkum edilen emekçilerin, korunmasız göçmenlerin, desteksiz kalan, şiddetle kuşatılan kadınların çocuklarını istismara açık hale getiriliyor.

Fotoğraf: Freepik

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İSTİSMARA EN AÇIK OLANLAR YOKSULLARIN ÇOCUKLARI, PEKİ NEDEN?

ÇOCUKLARI sarmalayacak kapsamlı bir koruma sisteminin olmadığı, sistemin aksadığı her durum istismara zemin hazırlar. Ortaya çıkmasına, gözden kaçmasına, derinleşmesine neden olur. Bu nedenle koruma sistemi kritik halkadır. Tersten söylersek her istismar vakasına baktığımızda bu sistemin işlemediği yönleri görebiliriz.

Tüm çocukların ayrımsız olarak kamunun koruma sistemine ihtiyacı var. Özellikle cinsel istismar ve fiziksel istismar söz konusu olduğunda istismarın her sosyo-ekonomik düzeyden yetişkinler gerçekleştirebilir. Bu bildiğimiz bir doğrudur. Ancak bu genel doğru, her kesimden çocuğun genel anlamda istismar karşısında eşit şekilde risk altında olduğu anlamına gelmiyor. Koruma sisteminin işlemesi gereken en temel parçalarına baktığımızda dahi (eğitim, sağlığa erişim, çocuğun buralarda izlenmesi, ulaşılabilir kreş ve bakım hizmetleri vb.) bunların devlet tarafından bir hak olarak sunulmasına en yakıcı olarak ihtiyaç duyan kesimler, aynı zamanda bu sistemin olmamasından en fazla etkilenen çocuk kesimlerini oluşturur. Peki kim onlar?

Çalışıyor da olsa ekonomik olanaksızlıklarla, yoksullukla boğuşan; ağır çalışma ve yaşam koşulları altında hayatını idame ettirmeye çalışan işçiler, emekçiler, işsizler, en kötü yaşam koşulları reva görülen üstüne her türlü ayrımcılığa uğrayan mülteciler, sistemin körüklediği şiddetle kuşatılmış kadınlar... Bu koşullar, çocukların en temel korunma alanları ile bağlarının zayıf kalmasına, çocukların temel ihtiyaçlarında yetersizliklere neden olur, çocuklarla ilgili konularda bilgilendirme, rehberlik alabilme vb. olanakları da zayıflar.

İHTİYAÇLARI BELİRLEMEK VE GİDERMEK İÇİN İZLEME SİSTEMİ ŞART!

İZLEME sisteminin olmaması, çocukların hangi ortamda yaşadığının ve ihtiyaçlarının takip edilmemesi demek. Sağlık sistemine ihtiyaç duyup çeşitli nedenlerle buna erişemeyen çocukların durumunun tespit edilmemesi demek. Evdeki tencerede kaynayan yoksulluktan çocuğun payına ne kadar besin düşebildiğini bilmemek, ihtiyacı giderememek demek. Çocukların her koşulda yeterli miktarda besin alabilmesini temin etmek, bunun koşullarını sağlamak ve takip etmek, en çok yoksulların, işsizlerin, kayıtlı kayıtsız işçilerin çocukları için bir mesele. Açlıktan okulda bayılan çocukların olduğu, günü tek öğünle kapatan çocukların olduğu bir memlekette bu acil bir sorun!

Fotoğraf: Güzin Kızılaslan/csgorselarsiv.org

KREŞ: ÇOCUKLARI KORUMAK İÇİN DE HAYATI!

TÜM çocuklar için ücretsiz ve nitelikli kamusal bakım olanakları sağlanması koruma sisteminde çok önemlidir. Kreş/gündüz bakımevleri çocuklara güvenli bir ortamda bakım olanağı sağlanması demektir. Bunun olmaması, olanakları olmayan kadınlar için çocuklarına güvenli bakım ortamı sağlayamamak demektir. Çocuğun üstüne kapıyı kilitleyip, küçük çocuğu büyüğe emanet ederek işe gitmek, mahallede konu komşunun "insafına" bırakmak zorunluluğu çocukların birçok açıdan riske açık halde olması demek. Tüm gün ne yiyip ne içtiğinden endişelenmek, evde olabilecek kazalar ve başka durumlar için, kaygı içinde geçen zamanlar demekken, çocukları istismar etmeye niyetlenenler için ise elverişli ortamlar sağlar. Başka yeri olmadığı için çocuğunu istemeye istemeye sıbyan mekteplerine vermek zorunda kalan binlerce kadın var bu memlekette. "En azından başında bir büyük biri olsun" diyen kadınlar riskin bir bölümünden kurtarmak istiyorlar çocuklarını böylece. Salgın döneminde fabrikalarda çalışan kadınlarla Ekmek ve Gül olarak yaptığımız anketeye göre zaten sınırlı olan kreşlerin kapalı olduğu dönemde çocuğu olan işçi kadınların üçte biri işe giderken tek seçenekleri çocuklarını evde bırakmak. Kreş sağlanmamış olması örneğin, başka yeri olmadığı için çocuğunu çalıştığı şirkete götürmek zorunda kalan işçi kadının çocuğunu, o yoğun iş temposunda şirket sahibi tarafından istismarıyla sonuçlandı. Gerçekler, durum ve ihtiyaçlar bu kadar çıplak. Her çocuk için kreş talebi, sadece kadınlar için değil, daha da fazla olarak çocuklar için zorunlu ve acil bir hak!

Görsel: Freepik

OKULLARIN AÇILMASI İÇİN SENDİKALAR BASKI OLUŞTURMALI

SALGINLA birlikte okulların diğer ülkelerle kıyaslanamayacak kadar uzun süreli kapalı kalması çocuklar için çok ciddi sonuçlar ortaya çıkardı. İşçi-emekçi ve yoksulların çocukları ise bu süreçten çok daha fazla yara aldı. Okulların eğitim yanında çocukların fiziksel, zihinsel, bedensel, ruhsal sağlıkları için çok önemli bir yeri var. Çocuklar bu nedenle birçok sorunla yüz yüze. Zihinsel gelişimin aksaması, hareketsizliğin getirdiği sorunlar, sosyalleşmede zorluklar, eğitimden tamamen kopmak, çalışmak zorunda kalmak, zorla evlendirilmek bazıları. Okullar aynı zamanda izleme sisteminin bir parçası, çocuklar bu süreçte bundan mahrum kaldı. İstismarın ortaya çıkartılmasında çok önemli yer olan okullar bu rollerini iki yıldır yerine getiremiyor. Okulların açılması hem hak, hem eşitlik, hem de bir korunabilme sorunudur. Bu nedenle sendikalar okulların açılması için baskı oluşturmak, açılma için gerekli koşulların sağlanması için zorlayıcı olmak ve mücadele etmek, üyelerini bunun için seferber etmek yükümlülüğü ile karşı karşıyadır.

OKULLARI AÇIN! ÇOCUKLARI KORUYUN!

SALGIN dönemi okulların çoğunlukla kapalı olması eğitim hakkındaki eşitsizlikleri ve sonuçlarını arşa çıkardı. Uzaktan eğitime de özel okullara da erişimi olmayan çocuklar hem eğitim hakkından, hem okulların sağladığı tüm koruma mekanizmalarından tamamen mahrum kaldı. Okul çocuklara güvenli bir ortam, gelişim ve ihtiyaçlarının takip edildiği bir sistem sunarken sayısız çocuk hem de uzun süreli olarak bu süreçten koptu. İşe başlatılan, okul yerine ağır iş koşullarına itilen çocuklar en çok yoksulların, işsizlerin, emekçilerin çocukları oldu.

Özcesi, kamusal hizmet ve koruma mekanizmalarının olmaması sadece eğitimden, sadece sağlıktan mahrum kalmak anlamına gelmiyor çocuklar için. Güvenli bir ortamdan, risklerinin ve ihtiyaçların takibinden, istismardan korunma hakkından da mahrum kalmak anlamına geliyor. Sistemin eksiklerin sonuçlarını ise en çok işçilerin, işsizlerin, yoksulların, mültecilerin çocukları yaşıyor.

O halde, çocuk istismarı ile mücadeleyi sürdürürken tam ve bütünlüklü bir koruma sistemini talep etmek, koruma sisteminin parçalarını talepler halinde mücadeleye dönüştürmek, bu taleplerde ve bu sistemin sağlanmasını istemede ısrar etmek çok çok çok önemli.

İŞÇİ SENDİKALARI İSTİSMARLA MÜCADELEDE ÖZNE OLMALI

KORUMA sistemine en çok ihtiyacı olan kesimlerin örgütlü olduğu genelde tüm sendikaların, özde işçi sendikalarının istismarın önlenmesi mücadelesine katılımının değişmesi de bir ihtiyaç. Sistemdeki eksiklerin en yakın muhatabı işçi kadınlar, işsizler iken ve çocukların korunması meselesi bir yanı ile de bir sınıf meselesi olarak ortaya çıkıyor. İşçi sendikalarının bu konuda genel açıklamalar yaparak tepki göstermek, istismarı kınamak, mevcut ortak platformların açıklamalarına katkı sunmakla sınırlı bir mücadelenin mutlaka dışına çıkması gerekiyor.

KREŞ, SENDİKALARIN ACIL TALEPLERİ OLMALI

İşçilerin çocuklarının istismardan nasıl etkilendikleri, neler talep edileceği konusunda çalışmalar yapmak ve işçileri bu konuda talepler etrafında birleştirmek sendikaların yükümlülüğü. Kadın işçiler yanında istismarın önlenmesinde çocuklar için de önemini vurguladığımız kreş talebinin bu perspektifile ele alınarak daha özel ve ısrarlı bir çalışma yürütülmesi, kreş ve koruma sistemi arasındaki bağın görünür hale getirilmesi bu konuda çok önemli bir adım olabilir. Metal sektörü başta olmak üzere birçok işkolunda toplu sözleşme süreçleri gündemde. Toplu sözleşme taleplerinde kreş talebine özel bir yer vermek, kreş açılmasını talep etmek, kreş açılana kadar her işçinin çocuklarına güvenli bir bakım hizmeti sağlayacak şekilde mali olarak desteklenmesini talep etmek ve bu talepleri örgütlemek sendikaların bu konudaki en önemli işlerinden biri olmalıdır.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İSTİSMARIN CEZASIZ BIRAKILMASINI KABUL ETMİYORUZ

İzmir Ekmek ve Gül

GEÇTİĞİMİZ günlerde Mecliste kabul edilen 4. Yargı Paketi, cinsel istismar suçları için de "somut delil aranması" koşulunu getirerek zaten büyük olan kaygıları daha da artırdı. İzmir Menemenli kadınlar bu düzenlemenin yarattığı kaygıları anlatıyor.

'CEZA OLMAZSA BU SUÇLAR DAHA DA ARTAR'

Özlem Argan: Etrafta kimse yoksa çocuğun beyanı delil değil mi? Herkes yaptığının cezasını çeksin. Yaptığı yarına kâr kalsın. Haberlerde çok izliyoruz, görüyoruz. Öldürüyorlar, sokak ortasında dövüyorlar. Giriyorlar 3 gün 5 gün yatıp çıkıyorlar. Nereye kadar cezasız kalacak. Bugün sana, yarın bana, öbür gün ona. Toplum karşı karşıya bu yasaya. Ceza almayınca ne olacak bu suçlar daha çok artar. Şu anki haliyle bile artıyor. Artık canımızı nereden toplarız bilmiyoruz.

Hatun: Zaten nikahı 12 yaşa düşürmek istiyorlar. Çocuk nasıl somut delil bulacak. Ceza almadıkları için cesaret topluyorlar birbirlerinden. Kadınlar bu gidişata dur desin, ayağa kalksın. **Aylin:** İnsanlar birbirine güvenmiyor artık. Komşuna çocuğunu güvenip bırakamıyorsun. Çünkü artık kimsenin korkusu yok, "Ben bir zarar görmeyeceğim, ceza almayacağım" diye düşünüyor. Ceza yok, caydırıcı bir şey yok, artar bu olaylar. Bugün kırmızı ışıkta geçen bir insana 3 katı 4 katı ceza verilirken; tacizde bulunana, zulüm üzere yapana, tecavüz edene 'şu yasadın yararlanıp çıkıyorsun' dersin istediği her şeyi yapabilir çünkü korkmaz. Biz bugün bir yürüyüş yapmaya kalksak ceza yiyoruz, pankart kaldırmaya kalksak vatan haini oluyoruz, hiçbir şeye katılmıyoruz. Biz böyle bir yasayı kabul etmiyoruz.

Hatice: Herkesin tepki göstermesi gerekiyor çünkü bu herkesin başına gelebilecek bir durum. Geçenlerde şahit oldum. Kızım 14 yaşında arkadaşı otobüste giderken bir adam gözüyle taciz ediyor. Korkusundan kimsede bir şey diyemiyor. Büyüklere belki bir nevi tepki verebiliyorlar ama çocuklar korkabiliyor. Gözüyle taciz etmesi bile o kadar kötü ki. Sen karşıdaki çocuğu etkiliyorsun, korkutuyorsun. Sonraki hayatında herkesten korkacak çocuk. Asla affedilmeyecek bir şeyi affediyoruz biz ülke olarak.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Diplomalar raflarda tozlanıyor

Yasemin ÖZDURMAZ
Tuzla- İstanbul

Pandemide özellikle kafelerde, marketlerde ya da daha küçük işletmelerde çalışan birçok genç kadın işsizlikle karşı karşıya kaldı. DİSK-AR tarafından Mayıs ayında yayımlanan İşsizlik ve İstihdamın Görünümü raporunda 18-24 yaş arası genç işsizlik oranı kadınlarda yüzde 33,7 olarak açıklandı. Geniş tanımlı genç kadın işsizliği yüzde 52,4'ü buldu. Bu, çalışmak istediği halde her iki genç kadından birinin işsiz olduğunu gösteriyor. Üniversite mezunu her 10 gençten 4'ü de işsiz.

İŞKUR'dan ümidini kesen birçok genç kadın, iş ilanları yayınlayan whatsapp grupları üzerinden iş aramaya devam ediyor. Derneğimize de iş talebiyle başvuran genç kadın sayısı son aylarda daha da artmış durumda. Derneğimize yönlendirilen iş ilanları farklı whatsapp grupları üzerinden birçok kadına ulaşıyor. Salgın öncesi dönemde yaşları 18 ile 25 aralığında değişen genç kadınlar daha çok kasiyer, garson ya da büro elemanı alım ilanları ile ilgilenirken son bir ayda 30 yaş üstü kadınların başvurduğu temizlik, çay servi-

si, yemek yapımı gibi iş ilanlarına da geri dönüş yapıyorlar.

HARCI YATIRAMADIĞI İÇİN OKULA GİDEMEDİ

İŞKUR üzerinden iş bulamayan ya da aramaktan vazgeçen birçok genç kadından biri de 22 yaşındaki Ela. "Daha önce kafelerde garson olarak çalışıyordum. Salgında kafeler kapatılınca ben de işsiz kaldım. Birçok iş ilanına başvurduğum ama geri dönüş olmadı." Açıköğretim Fakültesinde okuyormuş ama harç parasını yatıramadığı için okuluna devam edememiş. "Bir yıldan fazla bir süredir işsizim artık iş seçmek gibi bir lüksüm yok ne iş olur sa yaparım."

Tuzla'da oturan 25 yaşındaki Ece, daha önceden dışarıda çalıştığı için yurtdışı bile karamadığını ama başvurduğu iş için internetten tariflere bakarak yemek yapmayı öğrenebileceğini söylüyor. Babasını kaybettikten sonra evin bütün yükünü omuzlamış. Salgından önce bir giyim mağazasında çalışıyordu. Bu kapanma döneminde çalıştığı işyeri iflas ettiği için o da işsiz kalmış. İşsiz kaldığı süreçte yardım alabilmek için sosyal hizmetlere ve birçok kuruma başvurmuş. Annesinin hastalık raporlarını gösterdikleri halde yardım alamamışlar. Kiraları birikmiş. Lisede okuyan iki kardeşinin eğitimleri de aksamış. Lise son sınıf öğrencisi olan ve üniversite sınavına girecek olan kardeşi dershaneye gidememiş. "9 aydır işsizim. Telefonda tariflere bakarım bir

şekilde yemek yapmayı öğrenirim. Ne olur bu işi bana verin" diyor.

'TORPİLİNİZ YOKSA İŞE GİRMENİZ ÇOK ZOR'

Mezun olduğu bölümde iş bulamadığı için başka sektörlerde çalışmak zorunda kalan çok sayıda gençten biri de Berfin. "Sağlık alanında rahatlıkla iş bulurum düşüncesiyle Anestezi Ve Paramedik bölümünü okudum. 2019 yılında mezun oldum. Birçok hastaneye başvuru yaptım hatta bazı hastanelere birkaç ay aralıklarla tekrar başvuru yaptığım oldu ama hiç geri dönüş alamadım. Bir torpiliniz yoksa işe girmeniz çok zor" diyor.

İki yılda bir KPSS sınavına hazırlandığını söyleyen Berfin "Kendi bölümümde atamamın yapılabilmesi için en az 90 puan almam gerekiyor. Ayrıca Anestezi ve Paramedik Bölümünde atamalar da az yapıldığı için atanma şansım da gün geçtikçe azalıyor" diyor.

Pandemi döneminden önce marketlerde stant ya da gününbirlik işlerde çalışarak okul harçlığını kazanan Berfin, kapanma sürecinde 5 ay boyunca işsiz kalmış. Şu an çalıştığı çağrı merkezi işine de bir arkadaşının aracılığıyla başlamış: "Üniversite mezunu olup kendi alanında çalışan çok az genç var. Ben de kendi alanımda zaten iş bulamadım. İşsiz kaldığım dönemde ailem bana destek oldu. Ama üniversitede aldığım kredi borcunun yaklaşan taksitleri ve aileme daha fazla yük olmamak için iş aramaya başladım. Şu an çalıştığım işi de aslında Halka İlişkiler mezunu olan ama iş bulamayınca çağrı merkezinde çalışmak zorunda kalan arkadaşım aracılığıyla buldum."

Kahreden soru: 'İş bulabildin mi?'

BAYRAM tatili uzun soluklu çalışanlara, uzun süre kısıtlamalardan kapalı kalanlara ilaç gibi geldi. Yoğun çalışma temposunun tam ortasında biraz soluklanmak uzun zamandır ihtiyacımız olan şeydi. Arkadaşlarla buluşma, bitmek bilmeyen yemek sofraları, çocukların koşturma sesleri... Uzun zamandır görüşemediğimiz insanlarla buluşunca hayata dair sorular da peşi sıra geliyor. Neler yapıyorsunuz? Hayat nasıl gidiyor? İş bulabildin mi? Son soruya kadar süren neşe son soruyla birlikte yerini uzun soluklu bir düşünme haline bırakıyor. Acaba iş bulabilecek miyim? Bayramdan öncesine dönelim. Yeni mezun olmuş ya da hala üniversitede okuyan arkadaşlarımla buluştuğumda sohbetlerimizin çoğunluğu iş meselesi oluyor. Hangi sınavın başvurusu ne zaman, kim nerede iş bulmuş, hangi firma eleman arıyor... Herhangi bir kriter yok. Hepimizin saatlerce bilgisayar başında oturup yaşadığımız yerdeki iş ilanlarına başvurmuşluğumuz var. Sonra sohbetin ortasında "Şu çok ünlü firma var ya. Eleman alacakmış. Başvurmamı unutmayın" diyor biri. Mezun olmasına iki senesi kalan bir arkadaşım "Adı duyulmuş, işi de öğrenebileceğim bir firmada staj arıyorum. Para vermese de olur" diyor. Deneyimi olsun, iş başvurusu yaparken bir şans olsun istiyor. Başka bir arkadaşım KPSS'den yüksek puan olsa bile atanamayanlardan bahsediyor: "Ne kadar çalışırsak çalışalım. Tanıdık yoksa olmuyor." Geniş tanımlı işsizlik sayısının 10 milyon olduğunu söylüyor o sırada başka biri. Kamu yönetimi okuyup mezun olduktan sonra emlak işine giren bir arkadaşım "Bizim bölümden iş bulmak zor, başka alanlarda da iş bakmak gerek" diye anlatıyor iş bulma sürecini. Oysa bulunduğu işte sigorta da yok, net bir gelir de.

Koronavirüs salgını, ekonomik kriz gibi nedenler öne sürülerek açıklanıyor çoğu zaman işsizlik ya da iş bulamama hali. Birçok insan da koşulları ne kadar ağır olsa da birazcık para kazanabilmek istiyor. Aslında tek istediğimiz uzun yıllar emek verip eğitimini aldığımız

bölgülerle ilgili işler yapmak, çalışma koşullarının yaşamımızı, sağlığımızı etkilemeyecek şekilde olması. Hani o eş dost akrabamızın "iş bulabildin mi?" sorusu var ya, iş bulamadık belki ama iş bulmaya giden yolları arıyoruz hepimiz.

Kocaeli'den işsiz bir genç kadın

'TORPİL YOKSA HAK ETTİĞİM YERDE ÇALIŞAMIYORUM'

Gelecek ile ilgili kaygı yaşayan birçok genç gibi Berfin yurt dışında yaşamayı bir seçenek olarak düşündüğünü söylüyor. "2022 yılında tekrar bir umutla KPSS sınavına hazırlanıp memur olup iş garantisiyle çalışma hayali kuruyorum fakat bu benim için çok da büyük bir umut kaynağı değil. Ben istiyorum ki bu mesleği gerçekten seven ve isteyenler yapsın fakat öyle olmuyor. Bir yerde torpilim olmadığı ya da AKP Gençlik Kolları üyesi olmadığım için hak ettiğim yerde çalışmıyorum. Bu haksızlık olduğu sürece ben de ülkemde çalışmak ve yaşamak istemiyorum, elimde imkanlar olsa ben de yurt dışında çalışmayı, yaşamayı çok isterdim."

İllüstrasyon: Freepik

BEL KARPER DİRENİŞÇİSİ KADINLAR:

Biraz da bizim yüzümüz gülsün

Songül ŞENSOY
Çorlu-Tekirdağ

Fransız gıda tekeli Bel Grup'a bağlı Bel Karper fabrikasında Karper ve La Vache Kiri marka peynirler üretiliyor, firma üçgen peynir pazarında lider konumunda. Pandemi süresince üretim rekorları kırdı. Bu rekorda asgari ücretin biraz üstünde, yoğun bir emekle, gece gündüz çalıştırılan, üretimdeki ağır işlerinin üstüne bir de temizlik de yaptırılan kadın işçilerin emeği var. Ama kadınlar emeklerinin karşılığını alamadıkları gibi, bir de uzun yıllardır süren baskı ve ayrımcılıkla, ağır koşullarla ve sendika düşmanlığıyla karşı karşıya kaldılar.

Patron, Tek Gıda İş Sendikasında örgütlenen, uzun süren hukuk mücadelesinden sonra toplu sözleşme hakkına kavuşan işçilerin TİS hakkını tanımadı. TİS görüşmelerinin hiçbirine katılmayan yönetim, işçileri de sendikadan istifa etmeye zorladı. İstifa baskısına boyun eğmeyen baştemsilciyi Kod 29'dan işten attı, 12 işçiyi de ücretsiz izine gönderdi. İşçilerin fabrika önünde direnişi sonucu, ücretsiz izne çıkartılan işçiler ise işbaşı yaptı. Greve çıkan Bel Karper işçileri mücadeleyi sonuna sürdüreceklerini belirtiyor.

Çorlu'daki tesiste üç vardiya sistemiyle yapılan üretimde çalışan 63 işçinin 24'ü kadın ve greve 11 kadın işçi katılıyor. 17 Mayıs'tan itibaren grevde olan Bel Karper grevindeki kadın işçilerle çalışma koşullarını, işyerindeki ayrımcılığı, grev deneyimlerini konuştuk.

İŞYERİNDE TEMİZLİĞİ DE KADIN İŞÇİLERE YAPTIRIYORLAR

Sevgi, 15 yıldır Karper'de çalışıyor, eşi de aynı fabrikada 25 yıllık işçi. Çocuklarını vardiyalarını farklı kullanarak birlikte büyütmüşler. Çocuklarından biri üniversite okuyor, masrafları çok. "Fabrikada kadın olarak çalışmanın yükü ağır. İçerde operatör olarak çalışıyorum. Kullandığımız büyük kazanlı makinelerin parçalarının temizliğini de biz yapıyoruz. Başka yerde iş oldu mu her alanda da işe yönlendiriliyoruz. İşimizde çalışmak istiyoruz ama insanca yaşam koşulları olması için de mücadele ediyoruz" diyor Sevgi. Koşulları şöyle anlatıyor, "Eskiden asgari ücretle çalışıyorduk. Yılda 3 ikramiyemiz vardı. Sonra 'o ikramiyeyi maaşlara böldük' diyerek kandırdılar bizi. Sosyal haklarımız yok. 3 vardiya çalışıyoruz ama iş olduğu zamanlarda pazarları da geldik. Pandemi döneminin ilk başlarında çok yoğun çalıştırıldık. Yurt dışı giriş çıkışlar kapanınca izne çıkarıldık." Sevgi şimdi eşiyile birlikte grev çadırında. "Burada birlikteyiz ama eve gittiğimizde bulaşık sana, çamaşır sana, her türlü yükümüz ağır" diyor gülerek...

Sendikalaşma hakkı ve insanca çalışma koşulları için grevde olan Bel Karper işçisi kadınların anlattıkları, işyerinde pandemiyle derinleşen cinsiyetçi baskıları ve ayrımcılıkları da gözler önüne seriyor.

Güler de 17 yıldır bu fabrikada çalışıyor, onun da eşi aynı fabrikada 23 yıllık işçi. "Erkeklerle aynı işi yapıyoruz ama ücret olarak aynı değiliz. Erkeklerin kullandığı aynı makineleri kullanıyoruz, iki makina hariç. Herkes kendi makinesinin temizliğini yapıyor, ama erkeklerin kullandığı makinelerin temizliği de biz kadınlara yaptırılıyor. Buna rağmen daha az maaş alıyoruz" diye anlatıyor ayrımcılığı. Bununla da bitmiyor kadın işçilerin yaşadığı ayrımcılık ve eşitsizlik. "Kadınlara içerde baskı daha fazla. Vardiya amiri bizi boş kalmayacak şekilde sürekli çalıştırıyor. Bir işten başka işe yönlendiriliyoruz. Çalışma koşulları bizim için her türlü zor" sözleri "İşte bu yüzden mücadele ediyoruz" kararlılığıyla tamamlanıyor.

Bel Karper fabrikası, pandemi sürecinde iyice billurlaşan emek sömürsünü ve kadın işçilere dayatılan çifte yükleri cinsiyetçi baskı ve denetimlerin geldiği noktayı tüm açıklığıyla görebileceğimiz bir fabrika. Bel Karper direnişçisi kadınlara destek olalım, bu mücadele üretim ve kar rekoru kıran patronların bize reva gördüğü asgari yaşamı değil, hayatın tümünü elde etmek için!

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İŞ GÜVENLİĞİ PRİMİNİ HER FIRSATTA KESİP, KUŞA ÇEVİRDİLER

İLKAY, oğlu 8 yaşındayken çalışmaya başlamış, oğlu şimdi 17 yaşında. Çocuğu küçükken, kimi zaman gece vardiyasına giderken çocuğun üzerine kapyı kilitleyip işe gelmek zorunda olduğu günleri anlatırken gözleri doluyor. "7 yıldır yoğun ve tempolu koşullarda çalışıyorum. Haftada bir vardiyamızın dönmesi beni zorluyordu. Makine operatörüyüm ve seri şekilde hiç durmadan çalışıyorum. Büyük kazanlar var ve o kazanların temizliğini de bize yaptırıyorlar. 3 ayda bir 500 lira iş güvenliği primi adı altında prim veriliyor. Ama o para da sürekli kesintiye uğruyor. İzin, rapor kullanırsak oradan kesiyorlar, ya da yetiştiremediğimiz üretim sayımız varsa öyle kesintiye uğruyor. İçerde biri iş kazası geçirdi, onun makinası o sırada durdu. Onun üretim eksikliği tüm işçilerden kesiliyordu, elimizde kalan 100 lira oluyordu genelde. Yıllık zamlarımızda rapor kullandığımız sayıya bakılıyor. Rapor kullandığımız için zammımız kesiliyor. 8 saat zor koşullarda çalışıyoruz ve daha iyi koşullarda çalışabilmek için günlerdir burada mücadeledeyiz. İsteriz ki çalışan üreten her kadın hakkını almak için mücadele etsin bizler gibi."

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

‘Yan yana gelince, sorunlarımız sanki kuş olup uçtu’

MERHABALAR, ben Tuzla’da bir metal fabrikasında asgari ücretle çalışan 2 çocuk annesi bir işçiyim. Şu an yıllık izindeyim ve evdeyim. Yılın neredeyse tamamında çalışan biz işçiler ekonomik sıkıntıdan dolayı bırakalım bir tatil beldesini, memleketimizin yüzünü bile unuttur olduk. Eşim de asgari ücret alıyor. Nasıl gidelim ki tatile? Aldığımız maaş belli. Bu kadar sıkıntının içinde nefes alabildiğim bir yer var, Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği. Bütün kadınların hem maddi hem manevi dayanışma ve birliğinin adresi. Bir sorunum olduğu zaman ilk adresim. Derneğe gelen her kadın görüyor ki, o sorun sadece kişinin kendi sorunu değil. Bütün kadınların sorunu ve biz burada bütün sorunları hep birlikte çözmek için uğraşyoruz. Geçtiğimiz pazar günü derneğin kahvaltısında buluştuk. Mahallede, pazarda, markette, parkta belki de kaç kere yan yana yürüdüğümüz kadınlarla aynı sofrada buluştuk. Fabrikamızda yaşadığımız sorunlardan, çocuklarımızın eğitim ve gelecek kaygısına, geçim sıkıntısına kadar yaşamımızdaki bütün sorunları o kadar güzel birbirimizle paylaştık ki, sanki sorunlarımız kuş olup uçtu ve gitti. Normalde en yakınımıza anlatmaktan çekindiğimiz dertlerimiz, o masada birbirini ilk defa gören kadınların hep birlikte ettiği ortak bir sohbete dönüştü. İşte biz kadınların bu birliği, sadece kendi sorunuyla değil, diğer kadınların da sorunlarıyla yan yana geldiği, kadınların yetenekleri ve ilgi alanlarıyla da buluşabileceği bir birlik. Bütün kadınların yurdu Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği...

**Metal işçisi
Tuzla/İSTANBUL**

ESENYALI’DAN KAHVALTI BULUŞMASI İZLENİMLERİ

Aylar var ki böyle gülmemiştik!

**Adile DOĞAN
Tuzla-İstanbul**

Salgınla birlikte çok uzun bir süre sadece işten eve evden işe gitmek zorunda kalan ya da ev işi ve bakım yükü altında ezilen kadınlar bir gün de olsa derdi tasayı kenara bırakıp derneğimizin düzenlediği kahvaltı etkinliğine katıldı. Eğlendiğimiz, türküler söyleyip halaylar çektiğimiz etkinlikte, kadınlara “Nasılsın?” diye sorduğumuzda cevap “Koşturuyoruz işte...” oluyor. “Zaten zor olan koşullarımıza bir de salgın eklenince işe, eve, çocuğa, yemeğe yetişmek için hep bir telaş içinde hareket ediyoruz” diyorlar.

‘KENDİME AYIRDIĞIM BİR DAKİKAM YOK’

Etkinliğimize katılan işçi kadınlarla sohbet ettiğimizde çalışma koşullarının

giderek ağırlaştığını dile getiriyorlar. Metal işçisi bir kadın; “Üç vardiya çalışıyorum, kendime ayırdığım bir dakikam yok. İşimiz çok stresli, sürekli baskı görüyoruz, amirler sürekli tutanak tutmak için fırsat kolluyor. Bu çok yorucu. Bu nedenle tüm enerjimi işte harcıyorum. Üniversiteye hazırlanan çocuğumla bile yeterince ilgilenemedim, bu yüzden sınavı çok kötü geçti” diyor. Başka bir fabrikada çalışan kadın işçi etkinlik sonrası bol bol resim çekiyor “Herkesle doyasıya vakit geçirmek istiyorum. Kim bilir artık ne zaman yan yana geliriz” diyor. Neden böyle söylediğini sorduğumuzda “12 saat çalışıyorum. Çok nadir olarak pazarları evde kalabiliyorum. Patron, biz işçilerin geçinemediğini biliyor ve o yüzden sürekli mesai dayatması yapıyor. ‘Dışarda mesai ile çalışmak isteyen bir dünya insan var, istemeyen git-sin’ diyorlar. Hem mesaiye ihtiyacımız olduğu için hem de işten atılmamak için

mecburen kalıyoruz. Asgari ücretle bu devirde geçinmek artık imkânsız, hele de evde ikinci bir çalışan yoksa çok daha zor” diyor. Uzun süredir ilk kez kendine vakit ayırdığı için çok mutlu, “Artık bir yıl boyunca çektiğim resimlere bakıp mutlu olacağım” diyerek gülümsüyor.

‘FAZLA MESAI OLSUN DİYE DUA EDİYORUM’

Eşi fabrikada çalışan başka bir kadın ise; “Korona başladığından beri eşimin kısa çalışmadan aldığı maaşla aylarca yaşamaya çalıştık. Eşim belinden rahatsız olmasına rağmen eve ekmek getirebilmek için hamallık yaptı. Baktım olacak gibi değil, ben de eski tekstil işçisi olduğum için tekstile yevmiyeye gittim. İhtiyaç kredisi çektik, şimdi bir dünya borçla baş başayız. Yevmiye işi oldukça gidiyorum ve o gün fazla mesai olsun diye dua ediyorum. İyi ki derneğin etkinliğine katıldım. Çok uzun zamandan beri dışarda oturup bir çay bile içmemiştim, burada kadınlarla olmak iyi geldi” diyor.

Aramıza yeni katılan, evliliği boyunca şiddete maruz kalmış, sonrasında eşi tarafından terk edilmiş, ekonomik sorunlarla uğraşan kadın arkadaşımızın hem mutluluğu hem de şaşkınlığı göze çarpıyor. Yan yana olmanın verdiği güçle “Ne kadar çok kişiyiz, öyleyse susmamam lazım. Ben de artık sesimi çıkartabilirim. Peki işe nereden başlamalı? Tabii ki bir araya gelmekle” diye kendi cevaplıyor sorusunu.

Bir güne epey şey sığdırmaya çalıştığımız bu etkinlikte, hem eğlenip hem de dertlerimizi konuştuk. Amacımız sadece eğlenmek değil. Bir arada olmanın yarattığı güven duygusunu hissederken ilmek ilmek ördüğümüz dayanışmayı da birbirimizden aldığımız güçle büyütme...

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

KAYISI İŞÇİSİ KADINLAR ANLATIYOR: Yokluk, sömürü, ayrımcılık, taciz...

Berfin GÜLER
Malatya

Yazın kavurucu sıcağı altında kayısı işçiliği yapan kadınlar günde 10-12 saat arası canını dişine takarak çalışıyor. Çalıştıkları tarlalara yakın yerlerde çadırda kalan kadınlar birçok sorunla da karşı karşıya. O işçilerden biri de Rinde. Rinde Kürtçe'de "güzel" demek. Rinde, Urfa'dan buraya mevsimlik tarım işçisi olarak geldiğini söylüyor. Kayısı işçisi bir kadın olmanın zorluklarını, "Çadırda kalıyorsun, tozun içindesin sonuçta. 5 çocuğum var, en küçüğü bazen salatalık istiyor, abur cubur istiyor ama veremiyorum olmadığı için. Bütün zorluğu biz çekiyoruz. Akşamları da yufka açıyoruz, çamaşır yıkıyoruz, boş kalmıyoruz. Bazen su da olmuyor. Erkekler bize ev içinde de destek vermiyorlar. Biz hem evde çalışıyoruz hem tarlada, ama iş yapmadığımızı söylüyorlar. Bir de kene var, akrep var korkuyoruz ama yapacak bir şey yok" diyerek anlatıyor.

KADIN İŞÇİLER İÇİN EN BÜYÜK SORUN KONAKLAMA...

Rinde, "Çocukları bazen iş olduğunda okula gönderemiyoruz. Yevmiyelerimiz ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetmiyor ama mecbur çalışıyoruz. Fındıkta çalıştığımızda bir kızım bizimle akşama kadar çalıştı, patron yevmiye vereceğini söylemişti ancak kızım gittiğinde yevmiyesini vermedi. Adam arkamızdan küfür etti. Bir de migrenim var, kalabalığa gelemiyorum. Burada çok zorluk çekiyorum ama çocuklar için mecburum" diye ekliyor.

Hayat da 22 gündür burada çalışıyor, 6 yaşından beri ailesi ile mevsimlik işlere gittiğini söylüyor: "Kayısı işçiliğine gelirken tabii ki zorluklar oluyor, çadır kurma vs. Bazı yerlerde su bile yok, su ve elektrik sıkıntısı yaşıyoruz. Bazı işverenler sadece gece elektrik veriyor, gündüz elektrik vermiyor. Banyo, tuvalet gibi ihtiyaçları karşılamak çok zor oluyor. Hijyenik olmuyor. Kadınlar için özellikle çok zor. Kayısı dışında fındık, pancar, çapa, mercimek, nohut işlerinde; yeri geldiğindeyse kışın sera işlerinde çalışıyoruz. Kayısıda isim işine kadın olarak girmek çok zor. Bazı işverenler kadınlara da kasa kaldırtıyor."

'1 YEVMİYE,1 PANTOLONA DENK DEĞİL'

Hayat, bir yevmiyesinin bir pantolona bile denk gelmediğini ifade ediyor: "Yevmiyeler yetersiz, her şey pahalandı. Bazen bir yevmiye, alacağım bir pantolona denk gelmiyor. Alamıyorum. Kayısıda çavuş yevmiyeden yüzde 7 kesiyor."

Bu sene üniversite sınavına girdiğini ve okul masraflarını karşılamak için çalıştığını söylüyor Hayat. Dershaneye gidemediği için kendi imkanları ile sınava hazırlanmış ve eczacılık istediğini belirtiyor: "Hedefimde eczacılık var ama benim koşullarımda olan biri için bunu gerçekleştirmek zor olacak. Ben imkansızı başarmayı düşünüyorum. Bu sene eczacılık gelmezse tekrar sınava hazırlanma durumum yok. Katarlılara istedikleri gibi tıp, diş, eczacılık okuma olanağı verilirken bizlere bu sağlanmıyor."

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

'İŞ KAZALARINDA PATRONLAR HASTANEYE BİLE GÖTÜRMÜYOR'

YAŞADIKLARI iş kazalarında patronların hastaneye bile götürmediğine şahit olduğunu söyleyen Hayat "Bir keresinde biz mercimek toplarken ablamı akrep soktu ve 7 günlük bir yoğun bakım süreci oldu. Ölümünden döndü. Buna git-gel zor oldu, patron bazen ulaşımı sağlamadı. Hastalandığımda bile bazı patronlar hastaneye götürmüyor. Bir keresinde de kayısıda bir çocuğa dal çarpmıştı ve çocuğun gözü neredeyse çıkacaktı. O çocuk artık göz kusuuruyla yaşıyor. Çocuğu kendi babası hastaneye götürdü, oradaki işveren götürmedi."

'KÜRT OLDUĞUMU GİZLEMENİN ZORUNDA KALIYORUM'

ÇALIŞTIĞI işlerde ırkçı saldırılara maruz kalmamak için Kürt olduğunu söyleyemediğini belirten Hayat, "Kendi görüşünüzü, kendi kimliğinizi net olarak ortaya koyamazsınız. Mesela bunu Akdeniz, Karadeniz bölgelerinde kesinlikle yapamayız. Bazen taktığımız bir yazmanın renginden bile sıkıntı çıkarıyorlar. Kendimizi gizlemek zorunda kalıyoruz çünkü saldırılara maruz kalıyoruz. Kendi aramızda bile Kürtçe konuşmamıza karışıyorlar. Mesela bizim komşu kızımız Samsun'da çalışırken Kürtçe konuştuğu için öldürüldü. Bunu yapan kişi gece yarısı çadıra ateş açtı, savunma olarak da 'Sarhoştum, hiçbir şey hatırlamıyorum' dedi. Bu tam bir ırkçılık saldırısıdır. Suç işleyen kişi ceza almadı. Kızın ailesi de bu olaydan sonra bir daha asla batı tarafına çalışmaya gitmedi"

'AYAKLARIMIN ÜSTÜNDE DURMAYI ÖĞRENDİM'

'BAZEN işveren sözlü tacizde bulunuyor. Şahit olduğum bir olay vardı. Bir işveren kıza tüpü getireceği yerde kıza dönüp 'Tüpü gel al' dedi. Bunu 'Gel, içeriye gel' diye tacizvari şekilde söyledi. Ben de çalıştığım süreçte şunları öğrendim, bir kadın olarak kimseye güvenmemem gerektiğini, ayaklarının üzerinde durmam gerektiğini, nelere karşı koymam gerektiğini..."

Ayşe niye tezgahını pazarın girişine açıyor?

Nursel OKTAY
Hande KÖSE
Yenimahalle-Ankara

YENİ gelen zamlar, mutfak masraflarının cep yakması, faturaların ödenemeyecek duruma gelmesi, çocukların beslenmeden okula birçok masrafını karşılayamamak gibi birçok durum kadınlar için yaşamı oldukça zorlaştırıyor. Şentepe semtindeki pazarda pazarcılık yaparak geçimini sağlayan adına Ayşe diyeceğimiz arkadaşımız da bu zorluklarla baş etmeye çalışıyor.

Ayşe pazarda lif örerek, el işi tokalar yapıp satarak geçimini sağlamaya çalışıyor. İki sene önce eşi ve 2 çocuğuyla Iğdır'dan Ankara'ya yerleşmişler. Eşinin kardeşinin Ankara'da yaşaması nedeniyle buraya geldiklerini ve gelirken iş bulma umutlarının yüksek olduğunu anlatıyor: "İş bulmak için kalktık, geldik ama öyle olmadı. Kocam işsiz, ben pazarcılık yapıyorum. Ama burada da rahat yok ki. Zabıta sürekli gelip kalk diyor, pazarın girişiymiş burası. Burada tezgah açılmaz diyor ama burada kimseyi rahatsız etmiyoruz ki." Neden pazarın girişinde tezgah açtığını sorduğumuzda ise, "Çocukları bırakacak kimsem olmadığı için onları da getiriyorum. Pazarın içinde olunca meyveleri görüyorlar, canları çekiyor, alamıyorum. O yüzden girişe kuruyorum tezgahı" cevabını veriyor. Büyük şehre iş bulma umuduyla geldiğini ama çocuklarına meyve dahi yediremediğini anlatıyor.

Kapıcı dairesinde 300 lira kiraya oturduklarını, kış geldiğinde doğal gazı nasıl ödeyeceklerini kara kara düşündüklerini de ekliyor. "Bunları düşünürken çocuklarımızı nasıl okutacağız? Biz 5 kardeşiz, sadece birimiz okuyabili. Ben çocuklarım okusun, hayatları kurtulsun istiyorum ama nasıl olacak?" diyerek anlatıyor çocuklarının geleceğinden duyduğu endişeyi...

Iğdır'dan Ankara'ya büyük umutlarla gelen Ayşe, umduğunu bulamamış. Yaşamla baş etmek için pazarda el işi ürünler satarak geçinmeye çalışıyor.

AKAR TEKSTİL İŞÇİSİ KADINLAR:

Tatilimiz borçla, gözümüz mesai ücretinde...

Aliye CEYLAN
Pınar ÇETİNKAYA
İzmir

Zorlaşan hayat şartlarını İzmir'de DERİTEKS'in örgütlü olduğu Akar Tekstil fabrikasında çalışan kadın işçilerle konuştuk. Pandemide yoğun bir şekilde çalışmaya devam ettiklerini söyleyen işçiler, yakın zamanda kaldırılan kısa çalışma ödeneğinin kesilmesinin ardından işten çıkarmaların da işten çıkarılma kaygısının da henüz oluşmadığını söylüyorlar. Güvencelerini ise sendikaları bağlıyorlar: "Vasıflı bir iş, geniş bir sektör, bir de sendika avantajı var. İşveren işten çıkarırsa yasayı tanımak zorunda. Sendikalı olmak iş güvencesi demek, kafasına göre işçi çıkaramaz. Yani disipline gidecek orada değerlendirilecek ancak öyle. İşçiyi işten çıkarırken iyi bir gerekçe sunması lazım."

Pandemiden önce sosyal hayatlarının olduğunu ama şimdi durumun tam tersi bir hal aldığını söyleyen kadınlar, "İşçinin sosyalleşmemesinin nedeni pandemi korkusu falan değil, insanların ekonomik gücünün düşmesiyle alakalı. Önceden bekar bir tekstil işçisi 3 kuruşu eve verip kalanıyla sosyalleşebiliyordu ama şimdi onu yapamıyor. Tekstil işçisi sabah akşam mesaiye kalır, özellikle de bekarsa. Ama şimdi o bile yetmiyor, üstelik mesai de durdu. Ücretler asgarienden biraz yüksek. Sınıflandırmalar var. Ciddi farklar olmasa da sırf rekabet için bu sınıflandırmalar var" diyor.

İLK TATİLİMİ 30 YIL SONRA 10 BİN TL KREDİ ÇEKEREK YAPTIM'

YAPTIM'

Bir başka kadın işçi ise tatilin ancak borçla gerçekleştiğini söylüyor: "Ben 48 yaşındayım, 93'ten beri örgütlenmiş çalışıyorum. Hayatımda yaptığım ilk tatili çalışmaya başladıktan 30 yıl sonra 10 bin TL kredi çekerek yaptım. Şimdi gözüm mesaide. Mesai olsa da borcumu ödesem diyorum. Borçlanarak insanlar hayatını sürüyor. İşçilerin birçoğu kredi çekmiş, ev almış, gözünü mesaiye dikmiş çünkü aldığı ücret çok düşük. Öyle çok da sosyal hayatları olmaz, olamaz da. Mesai yapınca da hiçbir şeye vakit kalmıyor zaten, sabah 8'de girince gece 12'de çıkıyorsun, cumartesi de full çalışıyorsun."

Ayrıca bant sisteminin her daim kötü olduğunu belirten işçi, "Sen çok hastayken bile yanındaki harıl harıl çalışıyorsa sen de çalışmak zorundasın. Ondaki çıkan işi yapmak ve ekibe ayak uydurmak zorundasın" diye ekliyor.

Fotoğraf: DHA

'İŞÇİNİN PORSİYONU ZATEN KÜÇÜK'

EMİNE Erdoğan'ın, "Porsiyon küçültelim" açıklamalarına tepki gösteren başka bir işçi, "Baktığında kendi sınıfına hitap ediyor gibi çünkü biz zaten tarif ettiği şekilde yaşıyoruz yıllardır. İşçinin porsiyonu zaten küçük. Artık kendi kitlesinin oy potansiyelini mi incitmemeye çalışıyor bilmiyorum" diyor.

Bir başka işçi ise, "N'apıyor anlamadım. Açlık sınırında yaşıyoruz. İnsanlar yetiştiriyor. İşçiler borçla yaşıyor. Ek bir gelir yok" diyerek tepki gösteriyor.

'SENDİKALAR GÖREVE'

KADIN işçiler sendikal harekete de iki çift söz etmeden durmuyor; "Sendikalara çok büyük görev düşüyor. Sınıf hareketi biraz daha canlanmalı. Örgütlü ve birlikte hareket etmeleri gerekiyor. Çünkü insanlar tepkilerini en yakınındaki ustasına, şefine veriyor, halbuki bu kitleselleştirilmeli. Tepki büyüsün ki hedefin ne olduğu öğrenilsin. Sendikaya, sendikacıya çok güven yok artık. Sendikaların denetlenmesi gerektiği bilincini oturtamadık. Sendikayı oluşturan işçi ama bunun farkında değil, güç olarak karşısında sendikayı görüyor, sendikacı da yüksek ücretlerle çalışıyor, iş olarak görüyor bunu. Ne zamanki işçilerde bilinç oturmaya başlar o zaman bir şeyler değişmeye başlar."

'İŞÇİNİN PARASIYLA YAPILAN OTELDE İŞÇİ TATİL YAPMIYOR'

"Balıkesir Güre'de 2 sene önce başka bir sendikanın tesisine eğitime gitmiştik. O oteller işçilerin paralarıyla yapılıyor. Ama biz gittiğimizde bir tane işçi yoktu orada tatil yapan. 70 yaşında kadınlar vardı, sendikacıların yakınları. Biz örgütlenirsek yalnızca işverenden değil sendikalardan da alacağımız var" diyen genç bir işçi kadın şöyle devam ediyor: "İşçiler 3 kuruş para biriktireyim orada burada tatil yapayım yerine sendikaların tesislerinde paşalar gibi tatil yapabilir. Biz örgütlenirsek iş yapmıyorsa, yaptırırız denetleriz, verdiğimiz aidatı bile sorgularsan değişir."

"Sendika üzerine düşeni yapacak, işçi de sahiplenecek. İşçi sahiplenmediği sürece sendika çırpınsın hiçbir şey değişmez" diyen işçi "Şu an Akar'da durum sendikadan sonra çok daha iyi ama işçilerde de bastırılmış bir şey var gibi, her an patlayacak sanki. İşverenin, işçilerin bir araya geleceğinden korkması lazım. 2 bin kişide 200-300 kişi bir şey yapınca o, onu korkutmaz. Sonuçta 200 kişinin gitmesi onun için bir şey ifade etmiyor. Ama 2 bin kişinin 700-800'ü işi durdurursa kiminle üretim yapacak?" diyerek birleşik mücadelenin önemine dikkat çekiyor.

Fotoğraf: Freepik

Çeşme dolmuşu nerede acep?

ÖNCE pandemi nedeniyle izin alamadık. Sağlık çalışanlarına izin de yasak oldu, hasta olmak da... Şimdi de zaten para yok. Her şey o kadar pahalandı ki. Eskiden de hayallerimizdeki tatili yapmak çok mümkün olmazdı ama şimdi tamamen imkânsız.

Dünyanın dört bir yanından insanlar yüzlerce dolar harcayıp Çeşme'ye denize girmeye gelirken, biz Çeşme dolmuşuna binip de bir halk plajına gidemiyoruz. Onu bırakın köyümüze gidip memleket hasreti gidermeye bile bütçemiz yok.

Kira, elektrik, su her şeye zam geldi. Pazar desen, artık yarım kilosunun fiyatını yazıyorlar. Üç kuruş maşımızdan kesilen vergilerse düşmek bir yana yükseliyor.

Sağlık işçisi olmanın bir zorluğu da diğer yoksul işçi kesimlerinden farklı olarak, her bayramda çalışmak

zorunda olmak sanırım. Herkes "bayram birleştirilir de tatil 11 güne çıkar mı" diye beklerken biz aynı nöbet listesi, aynı tempo çalışmaya devam ederiz. Nöbet çıkışı bayramlaşmaya gideriz, mezarlık ziyareti yapar oradan nöbete geçeriz.

Dinlenemiyoruz, tatile gidip de biraz olsun dertlerden, işlerden uzaklaşmıyoruz. Yapanlar yok değil ama 12 ay kredi kartına çalışıyorlar sonra. Hele bir de çocukluysan kredi borcuyla tatil yapmak da haksızlık oluyor çocuklara. Et, süt alamazken.

Zaten bizim ezilmemiz sadece işyerinde olmuyor. Ekonomiyi bir şekilde ayarlasak bile kendimizce tatil planları yapma şansımız hiç olmuyor.

Fotoğraf: DHA

Müzişyen Nehir'in bağlaması ekmek parası getiremiyor

Izmir Ekmek ve Gül

Pandemi nedeniyle işsiz kalmış bir müzişyen, sözleşmeli çalışmak zorunda kalan, atan(a)mayan bir müzik öğretmeni, eşinden ayrılmış 7 yaşında kızı ve annesiyle yaşayan genç bir kadın Nehir. Bağlamasına, tellerine, tezenesine tutkulu, aşık bir kadın. Pandemi öncesinde hem sözleşmeli öğretmen olarak çalışarak, hem de çeşitli işletmelerde sahne alarak yaşamını geçindiren Nehir, son bir buçuk yıldır her iki iş olanağından da mahrum kalanlardan biri...

ATANMA UMUDU KALMADI

Patronlara verilen destekler, işçiye emekçiye, sanata sanatçıya, eğitime ve sağlığa verilmediği için binlerce atanmayan öğretmen ve işsiz kalan müzişyen gibi Nehir de çok zor günler geçirmiş. 43 yaşındaki Nehir, öğretmen olarak atanmaktan umudunu kesmiş durumda. Bu yüzden de KPSS'ye girmiyor, onun yerine sözleşmeli öğretmenlik yapıyor geçinmek için. Zaten, her mezun öğretmenin güvenceli kadro ile atanması gerektiğini düşünüyor, hele de bu kadar kadro açığı varken... Bir de öğretmen açığı olmayan bölümler için üniversitelerde kontenjan açılmaması gerektiğini söylüyor.

MADDİ, MANEVİ YOKSUNLUK

Nehir daha çok müzik yaparak yaşamını geçindiriyor. Yani pandemiden önce öyleydi. Şimdi babasından kalan

emekli maaşı ve kredi kartlarıyla ev ekonomisini döndürüyor. Ve bu süreçte tüm müzişyenlerin yaşadığı sorunları kendisinin de yaşadığını anlatıyor: "Maddi, manevi yoksunluk... Mevcut gelir kesildiğinde rutinlerinde de değişimler oluyor insanın, sosyal hayatını bırakıp eve kapanıyorsun. Geçim sıkıntısıyla baş başa kalıyorsun. Bir de durumun ruhsal darlığı var tabii. Umutsuzluğa kapılıyorsun. Neyse ki yeni normalleşme ile yavaş yavaş bulutlar dağılıyor gibi."

Sözleşmeli öğretmenlik açısından da durumun pek farklı olmadığını söyleyen Nehir, "Çalışmadığımız günlerin parasını alamadık, sigortamız dahi yatırılmadı" diye aktarıyor.

UZUN ZAMAN ALACAK YOL VE YOLCULUK

Pandemi sürecinde ne olsaydı bu gibi sorunlar yaşanmazdı? Bu soruya cevabı "Örgütlü mücadele gücünün var olabilmesi zorunlu idi." Devam ediyor; "Maalesef ki ülkemizde sağlam temellere dayandırılmış, kapsayıcı bir meslek birliği mevcut değil. Var olan dernekler, meslek birlikleri bu süreci iyileştirecek güce ve birliğe sahip değiller. Sonuç olarak geçim sıkıntısıyla boğuşmak durumunda kalan müzişyenler olarak intihara kadar giden üzücü bir sürecin içindeyiz halen. Kayıplarımız acı verici. Birlik olunması bilincine dayalı yeni bir oluşuma ihtiyacı var bu camianın. Bu oluşum için büyük mücadele, emek ve özveri gerekiyor. Uzun zaman alacak yol ve yolculuk" diye anlatıyor.

Ford işçisi: Biz kadın işçilerin istekleri sözleşmede yer almalı

FORD Otosan'da çalışan Türk Metal üyesi bir işçiyim. Sözleşme süreci yakın zamanda başlayacak. Ben bir kadın olarak öncelikle bu sözleşmede 8 Mart'ın ücretli izin sayılmasını, iş yerlerinde bizlere yönelik ayrımcılığa karşı önlem alınmasını isterdim. Kadımlar bu işkolunda çalıştığı için ağır sanayi değilmiş gibi bir algı var. Hâlbuki durum kadınlarla ilgili değil. Bizler de ağır işler yapıyoruz ve sağlığımız bozuluyor üstelik buna dair hiçbir önlem alınmıyor. Herkesin muhakkak bu işte çalışmaktan kaynaklı bir rahatsızlığı oluşmuş durumda.

Bu sözleşmede biz kadınlara neler istediğimiz ayrıca sorulmalı, çünkü Koç Holding de sendika da işine gelince çok kadın dostuymuş gibi davranıyor. Regl günlerinde ayda bir gün ücretli izin hakkımız olmalı.

Çocuk parası artırılmalı, vardiyalı çalışırken bu paraya kreş ya da bakıcı bulmak imkânsız. İş yerinde 24 saat açık bir kreş açılıp; isteyeneye çocuk parası verilmesi, isteyenin çocuğunu buraya bırakması sağlanmalı.

İş yükümüzün azaltılması, kadınların sağlık taramalarının artırılması da gerekli. Pandemi döneminde çocuklarımızın eğitimde geri kaldığı ortada buna dair birkaç adım atılabilir, kurs desteği, maddi destek sağlanabilir.

Kadınlara yönelik etkinliklerin artırılması, hukuki ve psikolojik des-

tek sağlanması gerekiyor. İş ve ev arasında sıkışıp kaldığımız için sosyal etkinliklere ihtiyacımız var. İşyerimizde kadınların çalışma şartları ağır, gece vardiyası zaten başlı başına sağlığımıza zararlı. Kadın sağlığına dair bir tarama, kontrol yapılmıyor.

Tüm bu eksiklikler olurken sendikamız ne yapıyor bilmiyoruz. Geçen sözleşmede kadın komisyonu kurulacağı söylenmişti hani nerede bu komisyon? Kurulduysa ne iş yapar? Sadece 8 Mart günü çiçek dağıtarak bir iş yapmış olmuyorsunuz.

'Bu fabrikada çalışan yüzlerce kadınızdır, bizim sorunlarımız ayrıca gündem olmalı. Kadın işçilerle bölüm bölüm toplantılar yapılabilir. En azından kadın komisyonu bu misyonu yüklenip, çaba göstermeli.'

Koç Holding bile patron olarak İstanbul Sözleşmesi meselesine dair bir şey söylerken bu ülkede her gün bu kadar kadın öldürülürken sizin hiç sesiniz çıkmıyor, neden? Fabrikada, ülkemizde hiçbir yerde kadınlara dair iyi bir şey yok.

Biz kadın işçilerin istekleri sözleşmede yer almalı, fabrikada çalışan tüm kadın işçilere sözleşmeden beklentileri sorulup, taslak buna uygun hazırlanmalı diye düşünüyorum. Bu fabrikada çalışan yüzlerce kadınızdır ve bizim sorunlarımız ayrıca gündem olmalı. Bunun için kadın işçilerle bölüm bölüm toplantılar yapılabilir. En azından kadın komisyonu bu misyonu yüklenip, bu toplantılarda dile getirilen isteklerin taslakta yer alması için çaba göstermeli. Biz kadınlar da bu sözleşmede kendimizi bulmalıyız.

Ford Otosan'dan bir kadın işçi/

Fotoğraf: Freepik

'MUCİZEVI' YİYECEKLER, POPÜLER TARİFLER... Kadın bedeni üzerinden şekillenen beslenme tartışmaları

Meri KELLEÇİ
Diyetisyen

Son zamanların popüler konularından biri olan beslenme; günlük hayatımızın hemen her yerinde karşılaştığımız, tartışılan bir konu. Özellikle kadın bedeni üzerinden karşılaştığımız tartışmalarda kilo alma - verme üzerinden şekillenen beslenme tartışmaları elbette bu denli dar bir konu değil. Sadece beden algısı yaratan ve bu algıyı örgütleyen değil aynı zamanda "mucizevi" yiyecekler, popüler tariflerle de kendi piyasasını genişleten, besleyen bir alan.

Toplumun ilerlemesi, günlük yaşamın değişmesi ve tabii ki bilimin de ilerlemesiyle diyetisyenlik geç kalmış bir biçimde meslek grupları arasında yerini alıyor. Ancak özellikle ülkemizde mesleğe biçilen rol ile çalışma alanı kişisen bir pozisyonda değil. İş alanları, istihdamı ve iş alanlarındaki koşulların uygun hale getirilmemesi bu mesleği Instagram postlarına sıkışmış alan olarak gösteriyor. Dolayısıyla bilimin bu şekilde ulaşılabilirliği bu konuda uzman olmayan kişiler tarafından da yapılabilir olması düşüncesini besliyor. Sonuç olarak çok fazla bilgi kirliliği ile karşı karşıya geliyoruz.

Bu bilgi kirliliğinin ardına bakacak olursak yeterli ve dengeli beslenme; bireylerin büyüme ve gelişme için gerekli ihtiyaçların karşılanması ve tam sağlıklı halin sağlanabilmesi, hastalıklardan korunması ve kaliteli bir yaşam sürmeleri için temel bir gereksinimdir. Beslenme yaş, cinsiyet, genetik, fizyolojik ve sosyal birçok olaydan etkilendiği için kişiye özgü ayarlanması gerekse de temel olarak: yeterli öğün sayısı ve miktarının ayarlanması, besin çeşitliliğinin sağlanması ve gerekli besin öğelerinden gerekli miktarda alınması gibi kurullarla özetleyebiliriz.

Kaynaklar:

1. Baysal, A., Aksoy, M., Bozkurt, N., Merdol, T.K., Pekcan, G., Keçecioglu, S. ve diğerleri. *Diyet El Kitabı*. 5. Baskı. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi. 2008;7-13
2. Çakarca Avcu, D. (2017). *Sağlıklı Beslenme -Neleri Gözden Kaçıyorsunuz? . Klinik Tıp Bilimleri* , 5 (5) , 31-34.

ÖĞÜN ATLAMAYLA GELEN KİLO ARTIŞI

SAĞLIKLI bireylerde öncelikli olarak üç ana ve üç ara olacak şekilde az ve sık beslenme önerisi sık duyduğumuz bir şey. Besin sıklığı, temel olarak insan vücudunun yeterli kaloriyi ve bununla birlikte yeterli besin öğesini karşılayabilmesi için önemli rol oynuyor. Öğün atlama metabolizmanın en yavaş olduğu saatlerde (akşam saatleri) gereğinden fazla kalori almamıza dolayısıyla dengesiz bir kilo artışına sebep olur. Sadece kalori açısından değil öğünlerin düzenli alınması kişinin gün içinde kalmasını, sağlıklı düşünmesini etkiler; duy-

gu durumunda olumlu etkilere yol açar.

Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması'na (TBSA) göre, genel olarak bakıldığında atlanma oranları en yüksek olan öğünün sabah ve öğlen öğünleri olduğu, akşam öğünün atlanma oranının düşük olduğu saptandı. Sabah erken saatlerde çalışmak zorunda olan kesimin büyüklüğünü ele alacak olursak bu elbette şaşırtıcı bir tablo değil.

İkinci olarak dengeli bir beslenme için insan vücudunun alması gereken temel besin öğeleri proteinler, yağlar, karbonhidratlar, mineraller, vitaminler ve sudur.

Görsel: Freepik

GÜNLÜK ENERJİ ALIMI NASIL OLMALI?

ENERJİ gereksiniminin çoğunluğu karbonhidratlardan sağlanmalı (günlük enerjinin yüzde 55-60'ı). Basit şekerler (şeker, şeker katılmış yiyecek ve içecekler, pekmez, bal vb.) yerine kompleks karbonhidratlardan (tahıllar, kuru baklagiller) zengin besinler tercih edilmeli. Vücudun temel yapıtaşlarından olan proteinler

alınması zorunlu besin öğelerinden biridir. Özellikle hayvansal kaynaklı protein alımı ile günlük enerjinin yüzde 12-15'i proteinlerden sağlanmalı. Son yıllarda, zayıflamak ve kilo kaybetmek amacıyla protein düzeyi yüksek diyetle beslenmeye yönelik öneriler yaygınlaştı. Yapılan araştırmalarda, yüksek proteinli bir diyetin uzun süreli kullanımı, kemik kütle kaybı ve renal disfonksiyon gibi metabolik ve klinik problemlere yol açabileceği rapor ediliyor. Günlük enerjinin yüzde 25-30'unu oluşturması gereken yağlarda

özellikler yağın türü önemli bir pozisyonda. Pratik olarak günlük tüketilecek yağın üçte biri tereyağı gibi katı yağlardan, üçte biri zeytinyağı gibi tekli doymamış yağlardan, kalan üçte biri de mısır özü ve ayçiçek yağı gibi çoklu doymamış yağ asitlerinden oluşan yağlardan karşılanması öneriliyor. Bunların yanında posa alımını arttırmak metabolizmanın sağlığı için önemli yer tutuyor. Haftada 2 veya 3 porsiyon kuru baklagiller, günde en az beş porsiyon meyve-sebze tüketilmesi gerekiyor.

BESLENME BİREYSEL DEĞİL TOPLUMSAL BİR OLGU

VÜCUDUMUZUN ihtiyaçları ve genellikle verilen öneriler ne kadar bireysel olsa da beslenme bireysel değil toplumsal bir olgudur da. Sabah erkenden işe gitmek zorunda olan bir insana altı öğün önermek, temel gıdaların ateş pahası olduğu bu dönemde günde beş porsiyon sebze meyve önerisi gerçekçi olmaz. Yani tüm bu sebeplerden sağlıklı beslenme sadece bireyler tarafından garanti altına alınamaz. Sağlıklı bir beslenme ve dolayısıyla sağlıklı bir insan için insan sağlığını temel alan devlet düzeni gerekli. Bu sebeple çalışma koşullarının iyileşmesi, iş günü saatlerinin kısaltılması, ücretlerin yükseltilmesi doğrudan sağlıklı bir vücut ve yaşamın temel taşı oluşturuyor.

Fotoğraf: Freepik

İşçiler verilmeyen hakları için harekete geçiyor!

ASYA

Hazır giyim işçilerinin 12 milyar dolar ödenmemiş geliri var!

Temiz Giysi Kampanyası'nın yeni bir raporuna göre, Asyalı hazır giyim işçilerinin pandemiyin ilk yılında yaklaşık 12 milyar dolarlık ödenmemiş gelir ve kıdem tazminatı var.

"Hala Ödenmemiş" raporu, işverenlerin ücretleri kesmesi veya düşürmesi ve uluslararası moda markaları ve perakendecilerin siparişleri iptal etmesi, mallar için ödemeyi reddetmesi veya talep edilen fiyatı reddetmesi nedeniyle Mart 2020'den Mart 2021'e kadar olan dönem için işçilerin 11.85 milyar dolar borcu olduğunu söylüyor.

Rapor, Temiz Giysiler Kampanyası'nın, pandemiyin ilk üç ayındaki gelir ve kıdem kaybının 3,2 ila 5,8 milyar dolar aralığında olduğunu tahmin eden Ağustos 2020 raporuna dayanıyor.

Raporda, yedi ülkede tahmini 1,6 milyon hazır giyim işçisinin işten çıkarıldığı belirtildi: Bangladeş, Kamboçya, Hindistan, Endonezya, Sri Lanka, Myanmar ve Pakistan.

Temiz Giysi Kampanyası, işten çıkarılan birçok işçiye kıdem tazminatı için yasal haklarının tamamının ödenmediğini ve izne ayrılan diğerlerine normal ücretlerinin yalnızca küçük bir yüzdesinin ödendiğini söyledi. Endonezya hariç, araştırılan tüm ülkelerdeki işçiler, ortalama aylık ücretin en az iki katına eşdeğer ücret kaybetmişti.

Temiz Giysi Kampanyası, hazır giyim markalarını ücretleri güvence altına almak, bir kıdem tazminatı fonu oluşturmak ve temel işçi haklarına saygı gösterilmesini sağlamak için uygulanabilir bir anlaşmayı müzakere etmeye çağırıyor.

Temiz Giysi Kampanyası'ndan Ineke Zeldenrust'a göre, pandemiyin başlangıcından bu yana hazır giyim sektörü için 100'den fazla moda markasının bir "Hareket Çağrısı"nda bir araya gelmesine rağmen işçilere haklarının verilmemesiyle ilgili söyledi: "Markaların kendi inisiyatiflerine veya arkasına saklandıkları gönüllü programlara, işçilere sunmak için güvenemeyiz. Milyonlarca hazır giyim işçisinin ve ailelerinin daha da yoksulluğa sürüklenmesini önlemek için şirketlerin sendikalarla bağlayıcı ve uygulanabilir bir anlaşmayı müzakere etmesi ve imzalaması acildir."

Fotoğraf: Unsplash

YENİ ZELANDA

Hemşireler greve!

Gisborne Hastanesi'ndeki 400'e yakın hemşire de dahil olmak üzere sağlık kurulu hemşireleri, 19 Ağustos'ta sekiz saat süreyle greve gitmek için oy kullandı.

Grev bildirimi, planlanan üç grevden ikincisi için yapıldı.

Yeni Zelanda Hemşireler Örgütü (NZNO) üyesi 30 bin hemşire ve sağlık görevlisi, geçen Perşembe günü yapılacak ilk grev için daha önce bildirimlerini geri çekmişti.

9 Eylül'de 24 saat sürecek üçüncü bir grev planlanıyor.

Gisborne Hastanesi klinik hemşiresi

uzmanı ve NZNO delegesi Michelle Krawczyk, bu yılın başlarında yoğun ve personel yetersizliği olan bir koşuşturma yaşadığını söyledi ve çalışma koşullarını anlattı: Diğer birçok hemşire gibi ben de sık sık fazla mesai yapıyorum çünkü meslektaşlarımı daha da kötü koşullarda çalışmaya bırakmak istemiyorum. Diğer birçok hemşire gibi kendimi bitkin ve aşırı yorgun hissediyorum ama hepsinden kötüsü bunun hastalarımın verebileceği bakım düzeyini nasıl etkilediği. Onlarla konuşmak veya bağlantı kurmak için zamanım yok, bu da iyileşmelerine gerçekten yardımcı olabilir. Genellikle temel bakımlar atlanır ve çoğu gece eve, yapmayı unuttuğum şeylerden dolayı sıkıntı içinde giderim."

NZNO danışmanı David Wait, sağlık kurumlarının "sorunun gelecekte bir noktada çözüleceğine dair aynı eski belirsiz vaatleri tekrar ettiğini" söyledi. Sağlık kurumlarının ve hükümetin sadece hemşirelerin katkı payını tanımlamakla kalmayan, aynı zamanda onlara hemşireliğin geleceğinin güvenli olduğunu garanti eden bir teklif bulması gerektiğini söyledi.

Ülke çapında grev 19 Ağustos'ta 11.00-19.00 arasında gerçekleşecek.

FRANSA:

Sağlık yasasına karşı imza kampanyası

Fransa'da Femmes Egalite, adil, demokratik ve sosyal bir sağlık politikası için "sağlık yasasına ve gelecekte oluşacak toplumsal baskıya karşı" imza kampanyasını örgütlemeye çağırıyor. Femmes Egalite, açıklamasında devlet hastanelerinde çöküş devam ederken krizin bedelinin, çok uluslu şirketler ve bundan yararlanan en zenginlere değil de, işçilere, işsizlere, gençlere, emeklilere ödendiğini söylüyor. Pandemi ile savaşmak için geniş ve kapsamlı bir aşılamanın yanı sıra başka bir siyasi, adil ve demokratik politikaya ihtiyaç olduğunu söyleyen Femmes Egalite, "sağlık yasasına ve gelecekteki toplumsal baskılara karşıyız" diyerek şu talepleri sıralıyor:

- ✓ 24 Temmuz'da Meclis'te yapılan oylamanın ardından bu kanunun geri çekilmesi ve olağanüstü hâl ilanın kaldırılması,
- ✓ Devlet hastanelerine ve huzurevlerine mali kaynaklar ve insan kaynağı ayrılması, çalışma saatlerinde aşı olma olanakları, aşı merkezlerinin daha kapsamlı ve sıhhi şartlara uygun çalışma koşullarına izin vermek için gerekli işe alımların yapılması,
- ✓ Uluslararası dayanışma ve halk sağlığı için Dünya Ticaret Örgütü bünyesinde patentlerin kaldırılması,
- ✓ İşsizlik sigortası ve emeklilik yasa ve projelerinin terk edilmesi.

Fotoğraf: Unsplash

'Okullar açılmazsa çocuklar kayıp üstüne kayıp yaşayacak'

**Ebru Yiğit
Adem KARA
Kocaeli**

Ülkede ilk koronavirüs vakasının görüldüğü 2020 Mart'tan itibaren yapboza dönen eğitimin halini, Eylül itibari ile okulların açılıp açılmaya-çağına ilişkin süren belirsizliği kadınlarla konuştuk.

Çocuklarının uzaktan eğitime adapte olamadığını söyleyen iki çocuk annesi Nursel "Uzaktan eğitim 2-3 ay sürse sorun olamayacakken ama 1 buçuk yıl oldu. Ben artık çocuklarıma kitap okutuyorum. Derse oturtamıyorum. Pandemi ile birlikte eğitimde tamamıyla bir boşvermişlik hâkim. Benim çocuklarım tam gelişim çağındalar. Eğitimde tam bir kaos durumu var. Eylülde okulların açılacağını düşünmüyorum. Tekrar uzaktan eğitime devam edebilirler. Ama alt yapısı oluşturulmadan, internet bedava yapılmadan, tablet dağıtılmadan nasıl devam edecek? Yapılabilecek hiçbir şeyi yapmadılar. Bir aylık bir süre kaldı. Biz aileler hazırlık yapacak mıyız bilmiyoruz. Özel okullar açılabilir, kolejler açılabilir ama devlet okullarının hazır olduğunu düşünmüyorum" dedi.

'HER ŞEYİN UCU PARA'

Biri kreş çağında olmak üzere iki çocuğu var Nezaket'in. "Alınmayan tedbirler yüzünden, geç kalındığı için, yeteri kadar özen gösterilmediği için okullar açılmadı. Hayat

eğitim demek, eğitim hayat demektir. Bence hayat okuldur. Okula gidince bir iletişim, öğrenme ortamı ve yeteneklerini geliştirme fırsatı olur. Bunları üçü de evde yok. Uzaktan eğitimde öğretmeni görsün yeter diye düşünülüyor ama okul bir bütün olarak öğrenme ortamı. Bir ekrana bakarak öğrenme olmaz" diyen Nezaket, "Veliler olarak eğitim sistemindeki eksiklikleri ve aksaklıkları biz tamamlıyoruz" diye ekledi. Nezaket, "Salgın döneminde işsiz kalan aileleri düşünün. Çocuklar ekonomik kıskacın da pençesine düştüler. Özel ek ders alıp açığı kapatan öğrenci artık ek ders alamaz hale geldi. İstedığı bölüme nasıl hazırlanacağını bilemez hale geldiler. Her şeyin ucu paraya dokunuyor" diye konuştu.

'BEN AŞI OLMAZ İSEM ÇOCUKLAR OKULA GİDEMEZ'

"Eğitim anlayışının kökten değişmesi lazım. Öğrenci odaklı olması gerekiyor. Bilgi ve becerileri dikkate alınarak eğitim sistemi düzenlenmeli. Okullarda seyreltilmiş şekilde eğitim yapılması gerekiyor. Okulların mutlaka düzenli temizlenmesi ve hijyen boyutunun halledilmesi gerekiyor. Aileler kaygılı, çocuğunu bu koşullar sağlanmadan göndermek istemiyor. Toplumun da eğitim konusunda daha duyarlı olması gerekiyor. Eğer ben aşı olmaz isem çocuklar okula gidemez, diye düşünmesi lazım" diyerek sözlerini noktaladı.

OKULLAR MUTLAKA AÇILMALI

**Bahar POLAT
Batıkent-Ankara**

ANKARA Batıkent'te görüştüğümüz, okulöncesi ve ilkokul çağında çocukları olan kadınlar olası bir salgın pikiinde okulların açılmamasının yeniden gündem edilmesini kabul etmiyor. Devletin aldığı önlemler nedeniyle çocuklarının bir yıllarının heba olduğunu söyleyen kadınlar, "Okullar mutlaka açılmalı, gerekli önlemler alınıp eğitime örgün devam edilmeli" diyor.

Geçtiğimiz süreçte, en son vazgeçilmesi gereken eğitimin ülkemizde ilk vazgeçilen alan olmasının endişelerin oluşmasındaki payı büyük. Bu süreçte milyonlarca çocuk internet ve bilgisayar gibi olanakları bulunmadığı için eğitimden uzak kaldı.

'ÇOCUKLARIMIZIN EN ÖNEMLİ ZAMANLARI HEBA OLDU'

Esra'nın 3. sınıfa giden bir çocuğu var. Geçtiğimiz yıla baktığında bu yıl yeni bir pikte okulların açılmasına dair umudunun olmadığını söylüyor. Okulların açıldığı durumda da sağlıklı bir ortamın sağlanmayacağından endişelenen Esra, "Bir yıl boyunca yaşanan zorlukları bizler biliyoruz. Özellikle anneler mahvoldu. Çocukların eğitimde yaşadığı zorluklar bir yandan, evdeki iş yükünün artması diğer yandan... Hepsi bizi olumsuz etkiledi. Benim bu devlete de Milli Eğitim Bakanına da zerre güvenim kalmadı artık. Saçma uygulamalar yüzünden çocuklarımızın eğitim hayatlarının en önemli zamanları heba oldu. Bir 3 yıl hiç umudum

yok örgün eğitim olacağına dair. Olan yine çocuklarımızın hevesine, okul sevgisine olacak" diyor.

Gülten'in çocuğu ise okul öncesi eğitim öğrencisi. Çocuğunun normalde geçen yıl anaokuluna başlayacağını ifade eden Gülten, "Kayıt yaptık, okul alışverişi yapıldı, bir ton masrafımız oldu. Pandemiden dolayı bir açıldı bir kapandı anaokulları da... Çocuğumun psikolojisi o kadar bozuldu ki artık gitmek istemiyor okula" diyor. Gülten, başta oldukça hevesli olan çocuğunun sonraki süreçte okula gitmemek için ağladığını üzülerek anlatıyor. Çocuğuna okulların tekrar açılma ihtimali olduğundan bahsettiğinde bir tepki dahi alamadığını söyleyen Gülten, "Şimdi de tekrar uzaktan eğitim olabilir diyorlar. Pandemi ağırlaşınca özel kreşler, anaokulları bir şekilde açık oluyor ama biz de özellere gönderecek kadar maddi durumu iyi insanlar değiliz. Pandeminin yükü hep garibanın sırtındaydı yine de öyle olacak gibi duruyor" diyor.

Ezgi'nin çocuğu geçen sene 1. sınıfa başlamış, geçtiğimiz yıl çocuğunun online eğitim almasını istemiş ama bir yıllık deneyim fikrini değiştirmiş: "Ne kadar zor olduğunu bilsem de çocuğumun canından kıymetli değildi benim için eğitim, ama düşündüğümde çok fazlası çıktı. Canlı derslerdeki karmaşıklık, ödev kontrolü, okuma tekrarları falan hangi birini sayayım ki? Bu sene okumaya zor geçti.

Doğru düzgün konuları işleyemedi bile ama karanesini aldı çocuk ne olduğunu anlayamadı. Yeni dönemde okullar açılır açılmaz kesinlikle göndereceğim. Eğitim dediğin evden olmuyor. Olsa da işte böyle yarım yamalak... Kocaman bir yıl kayboldu gitti. Okullar mutlaka açılmalı, gerekli önlemler alınıp eğitime örgün devam edilmeli."

BU ÇOCUKLARIN HALİ NE OLACAK?

Sevgi: Benim iki çocuğum var. Liseye giden çocuğum bir şekilde online dersle idare ediyor fakat ortaokula giden oğlum sınava hazırlanacak bu sene, mecbur onu mutfak harcamamdan kısarak özel okula verdim. Bu yıl en azından biraz olsun bir şeyler öğretilsin iyi bir lise kazansın istiyoruz. Eğitim çok kötü yönetildi. Eylülde ne olursa olsun okulların açılmasını bekliyoruz. En fazla bizde kapalı kaldı okullar, biraz başka ülkelerde nasıl oluyor örnek alsınlar çocuklara okulu sevdirmeleri lazım her şeyden sağudular.

Nuriye: Benim üç çocuğum var, küçüğü ortaokula gidiyor tüm imkânlarımızı seferber edip ona tablet aldık ama çocuk derslere girse bile odaklanamadı. En az bir sene hiç okumamış gibi. Okulların yeniden açılması gerekir ama benim umudum yok. Delta varyantı ile yeniden kapanmalar olursa çocuklarımızın halini nasıl olacak? Kayıp üstüne kayıp yaşayacaklar.

Günlüğümden notlar

Merhaba Ekmek ve Gül okurları. Yoksulluğun, kadın düşmanlığının, mülteci düşmanlığının, ayrımcılığı, nefret söylemlerinin ülkenin dört bir yanında kol gezdiği günlerden geçiyoruz. Böylesi günlerden geçerken her an pek çok şeye de şahit oluyoruz, durup düşünüyor, empati yapmaya çalışıyoruz. Ya bunu yapamayanlar... Bahsettiklerime dair birkaç anekdotu paylaşmak istiyorum sizlerle... Evimin yakınında kurulan pazara gittiğim bir gün. Sebze meyve fiyatları el yakıyor. Taze bezelye görüyorum bir tezgâhta. Almaya karar veriyorum. Yaşlı bir kadın geliyor, bezelyenin üstüne konulmuş kartondaki kilo fiyatına bakıyor. Sonra satıcıya soruyor, "Bezelye kaç para" diye. Satıcı söylüyor, bana bakıp "Üstünde yazıyor, bana niye soruyor" diyor. "Belki okuma bilmiyordur" diyorum. Satıcı, "Olabilir" diyor. Kafam takılıyor, kadının bu çağda okuma bilmiyor olabileceğine. Bunları düşünürken aldığım bezelyenin parasını ödeyip gidiyorum. Eve vardığımda aldığım sebze ve meyvele-

Malatya'dan Eğitim Sen Üyesi Nuray Karadağ, yoksulluğa, kadın düşmanlığına, mülteci düşmanlığına, ayrımcılığa, nefret söylemlerine dair anekdotlarını paylaşıyor Ekmek ve Gül okurlarıyla.

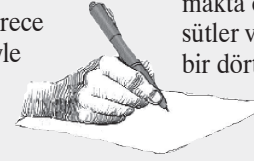
rin arasında bezelyeyi göremiyorum. Yaşlı kadının okuma yazma bilmemesinden yola çıkıp kadınların diğer geri bırakılmışlıklarını düşünüp dururken bezelyeyi tezgâhta unutuvermişim.

Öğleden sonra bir arkadaşım ile görüşmek üzere "bizim semtin" caddesinde ilerliyorum. Kaldırımın üstünde Suriyeli çocuklar görüyorum. Bir çöp konteynirinin yanında durmuş, kâğıt, plastik gibi atıklar topluyorlar. Üstleri başları, elleri, yüzleri kir pas içinde. Kaldırımın kenarında boy vermiş apartmanlardan birinin balkonunda Türkiyeli bir çocuk onlara sesleniyor ve el sallıyor. Suriyeli çocuklar da ona el sallayıp gülümsüyorlar. Çocuklar; dil, din, ırk, cins ayrımı yapmıyorlar. Birileri onların kafasına bunları yerleştirmedikleri sürece de yapmayacaklar. Ancak durum hiç de öyle değil. Maalesef aileler, öğretmenler ve diğerleri bazen bilinçli ya da bilinçsiz bu ayrımcılıkları tetikleyebiliyorlar.

KADINLAR ŞAİR OLMAYA YATKIN DEĞİL DE EV İŞİNE Mİ YATKIN!

Nazım Hikmet, Ahmed Arif ve Orhan Kemal'in anıldığı bir gün... Ee salgın koşulları, anmalar da online yapılıyor. Kadınlar, güzel şiir okuyorlar. Kendilerini ispatlamak için bağırarak veya böğürerek değil, yürekten okuyorlar. Suda yürür gibi, dikkatli, naif, hafif... Sonra bir erkek arkadaşım ile WhatsApp üzerinden tartışmamız geliyor aklıma. "Kadınlar şair olmaya yatkın değil" diye yazıyor. Ben de yatkınlıkla alakası olmadığını, kadına çocuk bakımı, ev işi ve daha birçok iş yüklediğini, kadının eve kapatıldığını ve daha buna benzer şeyler yazıyorum. O sırada kaynatmakta olduğum süt taşıyor. Ben de hemen oracıkta, taşan sütler ve şiire zaman ayıramayan kadınlar üzerine uyduruk bir dörtlük yazıp gönderiyorum arkadaşşıma.

Nuray Karadağ/Eğitim Sen Malatya Şubesi Kadın Komisyonu Üyesi

Devletin bir güvencesi olmayınca 'ya koca ya aile' mi?

SEVGİLİ Ekmek ve Gül ailesi, 25 yaşında genç ve bekar bir anneyim.

21 yaşında severek evlendim, ama en başından beri ailemin onaylamadığı bir evlilikti. Sonradan yaşayacaklarımdan habersizce tüm ailemi karşıma almıştım, hiç bilmediğim bir şehre gittim. Kısa süre sonra hamile olduğumu öğrendim ve İzmir'e taşınmak istediğimi söyledim; bin bir türlü zorluk sonucu nihayet taşındık İzmir'e; sonra işler sarpaya sarmaya başladı. Elektrik faturasını ödeyemeyip karanlıkta bile oturduk. Sorunlar içinden çıkılmaz bir hal aldı. Eski eşim çalışmamakta ısrarcıydı; ben ve ailem ona iş bulsak bile... Bir gün yine işsizlik ve parasızlık konulu kavga sonucu kapıyı çarpıp çıktı; çıkış o çıkış... Birçok onur kırıcı ve beni çaresiz bırakan durum yaşadım.

4 aylık hamileydim. Bir hafta sonra eşyalarımı almak için geri geldiğinde ailemden ve benden özür dilerse affedeceğimi söyledim ama, gitti.

İzmir'de ailemle kaldım, aylarca bekledim; ayrılmak istemediğim için, belki gebelik hormonlarındandı. Geldim. Doğumda yanımda ailem ve değer verdiğim arkadaşlarım vardı. Ertesi günü elleri kolları bomboş geldi ailesiyle, sanki "Ona sormadan nasıl yapmışım" diye hesap sormaya gelmişlerdi! Bir de olay çıkardılar. Benim üzüntümden sütüm kesildi, hemşirelerin ve ailemin yardımıyla toparladım, bebeğimi emzirebildim.

Taburcu olduğumda yine gelmedi, 2-3 hafta sonra bebeği görmek istediğini söylediğimde gösterdim; ama ne bir bez ne de süt yine hiçbir şey yoktu. 2-3 haftada bir göstermeye devam ettim, 30 Haziran gününe kadar. O gün yine görüşecektik, saatlerce bekledim ve gelmedi arayıp haber bile vermedi. Kaza geçirdim diye yalan söyleyip, kan revan içinde fotoğraf gönderdi. Meğer önceki gece arkadaşları ile içip kavga etmişler. O gün karar verdim boşanmaya. Sancılı bir süreçti; 2 yıl boyunca mahkemeye gittim geldim; mahkeme süresinde çocuğunu görme hakkı verildi ama pedagog eşliğinde olması gerektiğinden parasına kıyıp da çocuğunu görmedi. Nafakayı da ödemedi. Aylarca aileme bağlı yaşadım, psikolojim iyi değildi, çalışmadım. 19 ay sonra mahkeme boşanmamıza karar verdi, ama bizim çilemiz bitmedi. İstinafa taşıdı mahkeme kararını, nafakaya (1050 lira) itiraz etti vs...

İstinafta hâlâ, boşanamadık. Hâlâ onun soyadını taşıyorum. Hâlâ işe bir girip, bir çıktığı için sağlık sigortasında sıkıntı yaşıyorum. Hâlâ psikolojik destek alıyorum, antidepresan kullanıyorum. Ve hâlâ toparlamaya çalışıyorum.

Ekonomik, duygusal, fiziksel, sosyal her türlü şiddet oldu bu süreçte. Ben de bir gün televizyonda gördüğümüz kadın cinayetlerinden biri olmak istemiyorum. Hiçbir kadının sonu, bir zamanlar sevdiği adamdan olmamalı. Hiçbir kadın birini sevdiği, ona güvendiği için cezalandırılmamalı. Hiçbir kadın umutlarından, hayallerinden olmamalı.

Ben birçok hayalimi çöpe attım. Devletin verdiği bir güvence olmayınca "ya koca ya aile" seçeneklerim oldu sadece.

Dilerim ki kadınlar ölmesin, dilerim ki kimsenin canı yanmasın.

İzmir'den Ekmek ve Gül okuru

Mama karşılığı satılığa çıkarılan televizyonun düşündürdükleri

SOSYAL medyada televizyonunu satışa çıkaran bir vatandaş, açıklama kısmına "İhtiyaçtan satılık 82 ekran televizyon. Sorunu yok. İnternetli değil. 500 lira. Not: Bebek maması, bebek bezi ile takas olunur" yazdı. Bu ilanın içimi ne kadar acıttığından, uykularımı nasıl kaçırdığından bahsetmeyeceğim bile.

Çaresizliğin, yoksulluğun ete kemiğe bürünmüş halini gösteren bu ilanın ekonomik büyümeden bahsedenden gün deminde olmadığı kesin. Toplumun geniş kesimlerinin yaşadığı açlık ve yoksulluk her gün büyürken bu tarz ilanların çoğalacağını bilmek için kâhin olmaya da gerek yok sanırım.

Bu ilan kadar iç acıtan başka durum da ilanın altına yapılan yorumlar. "İlk defa mı böyle ilan gördünüz internet dolandırıcılığı valla millet cahil buna da inanmışlar"

"Çalışmıyorlar çocuk yapıyorlar yardımlarla gül gibi geçinip gidiyorlar"

İktidarın toplumsal kutuplaşmayı artırmaya dönük politikalarıyla nefret zemininin oluşmanın doğru orantılı olarak arttığını biliyoruz ama siz ne ara bu kadar kötü oldunuz onu bilmiyorum. "Dur şu düşmüşken bir tekme de ben atayım" düşüncesi öyle sirayet etmiş ki insanlığınızı kaybetmişsiniz! Benden sonrası tufan, bizden olmayanın yaşama hakkı yok, fikri tüm benliğinizi sarmış. Biz sizinle aynı okullara gitmedik mi? Aynı mahallelerde yaşamıyor muyuz? Siz bu kadar kötü olmayı ne çabuk öğrendiniz?

Kutuplaşmaya her zaman karşı çıkan biri olarak bu kötücül insanlarla ayrılmak bana gurur verir. Başkalarını acılarına üzülmeden bizden değildir. Gün gelecek sırtınızı dayadığınız iktidar gidecek, bizler topluma ekilen kötülük tohumlarıyla da savaşacağız. Yaratmaya çalıştığınız kutuplaşmanın, nefretin, düşmanlığın önüne geçeceğiz. Kim düşerse kaldıracağız, kim ağlarsa gözyaşını sileceğiz, birlik mücadele ve dayanışmadan asla vazgeçmeyeceğiz, en önemlisi yokluk ve yoksulluğu ortadan kaldıracacağız.

Artık bir gerçeği anlamamız lazım, vicdandan daha yumuşak bir yastık icat edilmemiştir. Her şeye rağmen insan kalabilenler yeni bir dünya düzeni için mücadeleye devam edecekler aksini iddia edenlere karşı iyi olmaktan vazgeçmeyecekler. İyiler kaybediyor diye düşünmeyin, iyiler kaybederken de kazanır.

*Fatma KOÇ
ADANA*

Bolşevik mücadelenin durmak bilmeyen kalbi: Konkordiya Samoilova

Hilal TOK

Çarlık Rusyası'nda kadınlar toplumda ve aile içinde her türlü haktan yoksun, Çarlık iktidarı, din ve koca baskısından oluşan üçlü boyunduruk altında, hiçbir siyasi hakka sahip olmadan, başta kamu ve hükümet işleri olmak üzere birçok meslekte mahrum bir yaşam sürüyordu. Kadınların sadece yüzde 11.7'sinin okur-yazar olduğu, siyasal yaşama katılmanın asgari ön koşullarının dahi olmadığı Çarlık Rusyası'nda sefalet üretti, uzun çalışma saatleri, sağlığa aykırı çalışma ve yaşam koşulları, sosyal güvenceden ve çalışma güvenliğinden yoksunluk ve sürekli olarak aşağılanma çalışan kadınların yaşamının özeti idi... Ancak bu, 1917 Büyük Ekim Devriminde, işçi ve köylü sınıfların burjuva devleti yerle bir ederek Sovyet iktidarını kurmasıyla tepetaklak oldu. Devrimin kazanımları özellikle kadının yaşamını kökten değiştirdi.

VEROÇKA'NIN DÜŞÜYDÜ İLHAM OLAN...

Mücadelenin önderlerine ilham olan "Nasıl Yapmalı" kitabındaki Veroçka'nın düşü gerçekleştirmişti Büyük Ekim Devrimiyle.

"Islak, karanlık bir bodruma kapatılmış. Birden kapı ardına kadar açılıyor ve Veroçka kendini engin kırlarda, yemyeşil çimenlerin üzerinde buluyor... Mutluluktan uçarcasına yenden koşmaya başlıyor. Derken, Veroçka kentte yürümeye başlıyor, işte bir bodrum. Bodruma kızlar kapatılmış. Veroçka kilide şöyle bir dokunuyor, kilit açılıyor: 'Çıkmın!' Kızlar çıkıyorlar... Kızların hepsi, hep birlikte kırlardalar yürüyorlar, mutluluktan uçarcasına koşuyorlar! Ah, bu ne büyük bir sevinç! Ne büyük bir mutluluk! Çok olmak, tek olmaktan kat kat iyi! Bir tek Veroçka yerine, yığınla Veroçka!"

Veroçka'nın sadece kendinin o karanlık bodrumdan çıktığını değil, kendisiyle beraber kurtarılacak, özgürlüğüne kavuşturulacak birçok insan olduğunu farkında olduğu bir düşü bu.

Çerņişevski bu romanıyla sonraki genç kuşakların Rusya'daki devrim mücadelesine katılmasında önemli bir rol oynamıştı. Onlardan biri de Konkordiya Samoilova idi. Devrim ve kadın mücadelesinin sürekli atan kalbiydi o. Veroçka'nın düşünü gerçekleştirdiği mücadelenin taşlarını döşemiş, bu mücadeleye özellikle işçi kadınların katılması için canhıraş uğraş vermişti.

YILGINLIK BİLMEZ BİR DEVRİMCİ

Konkordiya Samoilova, 1876'da Sibiry'a'nın Irkutsk şehrinde Ortodoks bir rahibin kızı olarak dünyaya geldi. 1896'da Saint Petersburg'a taşındı. Bestuzhev Yüksek Kadın Enstitüsünde okudu. Çarlık Rusyası'nda kadınlara açık olan tek yüksek eğitim kurumuydu. Samoilova burada "Nasıl Yapmalı?" romanını okudu ve çok etkilendi. Kısa süre sonra, işçi sınıfı mahallelerindeki sosyal demokrat eğitim çevrelerinde yer aldı. 1897'de öğrenciyken katıldığı bir

gösteri sırasında tutuklandı, okuldan atıldı. 1902'de Paris'e giderek Lenin ve Martov'un Marksizm eğitimlerine ve Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisine (RSDLP) katıldı. Rusya'ya döndüğünde, Bolşeviklerin safında profesyonel bir devrimciydi artık. 1905-07 devrimci yıllarında geniş kitleler karşısında aktif bir konuşmacı oldu, ilk devrimin yenilgisinden sonra birkaç tutuklama ve bir yıl hapis cezasına çarptırıldı. 1912'de Bolşevik gazetesi Pravda'nın yayın kurulunda kurucu editör ve sekreter oldu. Diğer kadın Bolşevikler gibi partinin kadın çalışmasına önem verdi. Samoilova'nın merkezi bir rol aldığı Rabotnitsa, işçi kadınların etrafında toplandığı bir gazete haline geldi.

1913'te Rusya'nın ilk Uluslararası Kadınlar Günü kutlaması organizasyonunun birinci derecede sorumlusuydu. 1914'te savaş çıkınca tekrar tutuklandı ve sürgüne gönderildi. 1917 ilkbahar ve yazında Bolşevikler emekçi kadınlar arasındaki çalışmalarını yoğunlaştırdı. O tarihlerde Lenin'in önerisiyle toplanan Tüm Petrograd Çalışan Kadınlar Konferansında 80 bin çalışan kadının seçtiği 500 delege buluştu. Konferansta devrimin zaferinden sonra kurulacak Sovyet iktidarının yürütmesi gereken program ve programda kadınların durumunun düzeltilmesi için neler yapılabileceği gündemeydi. Samoilova konuşmasında sanayi işçisi kadınlar arasındaki çalışmanın Bolşevik örgütlerin öncülüğünde yürütülmesi önerisini yaptı, öneri kabul edildi. Bolşeviklerin Şubat ayaklanması sırasında oluşturulan Sovyetlerdeki (işçi konseyleri) zaferi ve onları iktidara getiren Ekim ayaklanması için de çalışmalarını sürdürdü. Samoilova, kadınların parti mücadelesinde yer almasını sık sık vurguladı, kadınları eşit görmeyen işçi sınıfının erkeklerine şöyle seslendi: "Bir kadın iskeleye çıkıp barikatlarda savaşabiliyorsa, işçi ailesinde ve işçi örgütlerinde eşit olabilir." Kadınların kurtuluşunun parti için daha yüksek bir öncelik olması gerektiğini giderek daha fazla gündeme getirdi.

Kasım 1918'de Tüm Rusya İşçi ve Köylü Kadınlar Konferansının toplanmasına karar verildi. Zorlu koşullar nedeniyle 300 delegenin katılması öngörülen ve 16 Kasım'da başlayan konferansa tam 1147 kadın delege katıldı ve bu delegeler kadınların çözüm bekleyen sorunlarını derinlemesine tartıştı.

Inessa Armand ve Konkordiya Samoilova bu konferansta, toplumun en geri bırakılan kesimi olan kadınlar

arasında siyasal aydınlatma çalışması yapılması için özel gruplar kurma çağrısı yaptı, yanıt olumluydu. Bu komisyonun çalışmaları sonucu bir yıl sonra İşçi ve Köylü Kadın Bürosu (Jenotyel) kuruldu.

1919 ve 1921 yıllarında Rusya'yı vuran korkunç kıtlık ve salgın hastalıklar baş gösterdi. Konkordiya'nın kocası 1918'de koleradan öldü ve bu onu çok etkiledi. 1921'de, Volga'da bir "ajit teknesi" ile yaptığı konuşma turunda, Samoilova koleraya yakalanarak öldü ve Astrakhan'da kocasının yanına gömüldü. O, kızıl bayrağı geleceğe korkusuzca taşıyan kadınlardandı. Çarlık Rusyası'nda bodruma hapsedilen genç kadınları özgürlüğüne kavuşturan Vera'lardandı...

Konkordiya Samoilova | Görsel: Wikimedia Commons

Görsel: Rusya Devlet Kütüphanesi

Görsel: Rusya Devlet Kütüphanesi